

Вясна на палях

Толькі Радзімы

№ 37—38
(822—823)
Май
1964 г.
Цана
2 кап.

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУДЫЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

Ідзе, гудзе зялёны шум. Уладарна крочыць па нашых палатках вясна. І хоць сёлета капрызны ў яе настрой — то ўсміхнецца гарачым сонейкам, то апыркае халодным дажджом, — хлебаробы не звяртаюць увагі на яе капрызы. У гэтыя дні закладваецца аснова новага ўраджая. Памятаюць людзі, што веснавы дзень — год корміць.

Дэвіз сёлетняй вясны — шырокая хімізацыя і механізацыя працы. На палі краіны выйшла больш чым паўтара мільёна трактараў. Трактары і пасяўныя агрэгаты, якія працуюць у калгасах і саўгасах рэспублікі, зроблены на беларускіх заводах. Але агрэгаты «Гомсель-

маша» і Мінскага трактарнага — гэта ўжо не апошняе слова тэхнікі. На дапамогу хлебаробам прыйшла авіяцыя. Серабрыстыя сталёныя птушкі расейваюць па палях «хімічны дождж» — падкормліваюць азімыя мінеральнымі ўгнаеннямі, знішчаюць пустазелле і хмызнякі. Для патрэб сельскай гаспадаркі праце і вялікая хімія краіны. Толькі салігорскія калійныя камбінаты забяспечаць неарганічнымі ўгнаеннямі Беларусь і ўсю Прыбалтыку.

За сям'ю замкамі былі схаваны калісьці ад мужыка сакрэты высокіх ураджаяў. Цяпер на дапамогу прыйшлі навука і перадавы вопыт. Свае веды аддаюць сялянам спецыялісты,

вопытныя работнікі дзеляцца лепшымі працаўнікамі вёскі. Сёлета чатыры тысячы механізаваных звенняў будуць вырошчваць цукровыя буракі па метаду механізатараў Кубані Святлічнага і Пярвіцкага. Яны выступаць у паход за атрыманне вялікай колькасці прадукцыі пры мінімальным затратах і сваёй працай дакажуць бяспрэчную перавагу новай тэхналогіі.

У гэтым годзе вясна крыху запазнілася, але гэта не бянтэжыць хлебаробаў. Сёлета тэмпы палявых работ амаль удвая вышэйшыя, чым летась. Гаспадаркі Беларусі завяршылі сяўбу ранніх зернявых і зернебабовых, цукровых буракоў, ільну; паўсямесна ідзе пасадка бульбы; рыхтуецца глеба пад кукурузу. А на Гомельшчыне падняліся азімыя, і хлебаробы пачалі догляд пасеваў.

Добрыя весткі ідуць з палеў усіх рэспублік Савецкага Саюза. Неабсяжныя прасторы нашай краіны. У паўночных раёнах сяўба ранніх культур толькі пачынаецца, а на поўдні, у Таджыкістане, ужо збіраюць ураджай цукровых буракоў.

Цяпер, калі ў многіх раёнах Савецкага Саюза наступілі рашаючыя дні палявых работ, рытму сяўбы падначалена жыццё ўсёй краіны. Перавыконваючы заданні, працуюць фабрыкі ўраджаяў — камбінаты мінеральных ўгнаенняў, з канвэраў заводаў сыходзяць звышпланавыя сельскагаспадарчыя машыны, чыгуначнікі наладжваюць грузам пасяўной зялёную вуліцу.

Па краіне крочыць вясна шостага года сямігодкі, ідзе бітва за высокі ўраджай!

ПАЧАЛОСЯ БУДАЎНІЦТВА ТРЭЦЯГА КАЛІЙНАГА

САЛІГОРСК. Непадалёк ад пасёлка Пагост Любанскага раёна пачалося будаўніцтва трэцяга калійнага камбіната. Прадпрыемства, магутнасць якога роўная першым двум салігорскім камбінатам, будзе складацца з падземнага рудніка, абагачальных фабрык і шэрагу дапаможных цэхаў.

На прамысловай пляцоўцы паявіліся бульдозеры і экскаватары, завозяцца будаўнічыя матэрыялы. Беларускае ўпраўленне трэста «Шахтаспецбуд» даставіла на пляцоўку буравыя ўстаноўкі, помпы і іншыя механізмы для праходкі замарожваючых шчылін. Пачалося бурэнне структурных шчылін пад тры шахтныя ствалы.

КРАІНА СЕЕ

З пачатку вясны на 5 мая калгасы і саўгасы краіны, па даных Цэнтральнага статыстычнага ўпраўлення, засеялі рознымі культурамі 37,3 мільёна гектараў, гэта значыць чвэрць усяго яравога кліну.

Вясновая сяўба ў калгасе «Чырвоная зорка» на Магілёўшчыне.

Фота Н. Жалудовіча.

БЕЛАРУСЬ ІНДУСТРЫЯЛЬНАЯ

Беларусь — адзін з буйных эканамічных раёнаў СССР. У беларускім эканамічным раёне выпускаецца металарэжучых станкоў, матацыклаў, гадзіннікаў, веласіпедаў, кансерваў, здабываецца торфу больш, чым ва ўсёй царскай Расіі да Кастрычніцкай рэвалюцыі. Калі па размерах тэрыторыі Беларусь займае шостае, а па колькасці насельніцтва пятае месца сярод саюзных рэспублік, дык па выпуску металарэжучых станкоў, трактараў, грузавых аўтамабіляў, скуранога абутку і некаторых іншых відах вырабаў, а таксама па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі ёй

належаць трэцяе месца ў СССР. Удзельная вага прадукцыі машынабудавання БССР у агульным выпуску прадукцыі рэспублікі ў 1962 годзе дасягнула 22 працэнтаў супраць 6,3 працэнта ў 1940 годзе. Валавая прадукцыя машынабудавання ў 1962 годзе павялічылася ў параўнанні з 1940 годам у 82 разы. Вядучае месца ў машынабудаванні рэспублікі займае аўтамабільная і трактарная прамысловасць; яе ўдзельная вага ў аб'ёме вытворчасці прадукцыі машынабудавання складае больш 43 працэнтаў. Па выт-

ворчасці трактараў на душу насельніцтва Беларусь перагнала ЗША, Англію, ФРГ і Францыю.

За 1964—1965 гады аб'ём выпуску прадукцыі галін машынабудавання і металаапрацоўкі павялічыцца на 30 працэнтаў, што забяспечыць рост выпуску машынабудаванчай прадукцыі за сямігодку больш чым у 3 разы.

Важнае месца ў тэхнічным прагрэсе займае комплексная механізацыя і аўтаматызацыя вытворчасці. За два гады (1964—1965) выпуск аўтаматычных і паўаўтаматычных ліній узрасце на 23 працэнты.

Велізарная роля ў тэхнічным прагрэсе належыць асваенню і выпуску новай тэхнікі, новых тыпаў абсталявання. У прамысловасці БССР за чатыры з палавінай года сямігодкі асвоена 232 новыя віды прадукцыі — створаны і выраблены новыя машыны, механізмы, апараты, прыборы і матэрыялы.

На Беларускім аўтазаводзе ў Жодзіна робяць самыя вялікія аўтамабілі ў краіне. Заводскія канструктары паставілі перад сабой мэту стварыць на базе уніфікаваных вузлоў шэраг машын ад 27-тоннага самазвала да 110-тоннага аўтапоезда.

Сёння з заводскіх варот яшчэ выходзяць 25-тонныя «МАЗы», шырока вядомыя ў Беларусі і Прыбалтыцы, Запаляры і на Украіне, Асуане і на Кубе. А к канцу гэтага года пачнецца серыйны выпуск новых, больш дасканалых 27-тонных большазвалаў «БелАЗ-540». Эксперыментальны цэх падрыхтаваў да выпрабаванняў даследныя ўзоры 65-тоннага аўтапоезда «БелАЗ-548В».

На Мінскім трактарным заводзе праведзены заводскія выпрабаванні новага ўніверсальнага калёснага трактара МТЗ-50В і чатырох даследных узораў гусенічных трактараў для работы ў буракаводстве.

Яркім сведчаннем індустрыяльнага развіцця рэспублікі з'яўляецца экспарт машын і абсталявання. Беларуская ССР пастаўляе сваю прадукцыю ў 63 краіны свету. Калі да рэвалюцыі Беларусь вывозіла на знешнія рынкі толькі неапрацаваную драўніну і асобныя віды сельскагаспадарчай сыравіны, дык цяпер у наменклатуры рэспубліканскага экспарту — трактары, вялікагрузныя аўтамашыны, металаапрацоўчыя станкі, сельскагаспадарчыя машыны, электрарухавікі і трансфарматыры, падшыпнікі, матацыклы і веласіпеды, радыётэхнічныя і электравымяральныя прыборы, медыкаменты і многія іншыя тавары.

І. МАНЕНКАУ.

Ад'езд М. С. Хрушчова у Аб'яднаную Арабскую Рэспубліку

Па запрашэнню прэзідэнта Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі Гамаль Абдэль Насера 6 мая ў ААР з афіцыйным візітам Цеплаходам «Арменія» адбыў Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў.

Прысутныя ў порце сардэчна развіталіся з М. С. Хрушчовам, пажадалі яму шчаслівай дарогі.

7 мая Масква цёпла і сардэчна праводзіла ў брацкую Балгарыю слаўнага сына герайчнага алжырскага народа, прэзідэнта Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікі, генеральнага сакратара партыі Фронт нацыянальнага вызвалення Алжыра таварыша Ахмеда Бен Беду.

Ахмед Бен Бела і яго баявыя папалчнікі — дзяржаўныя і партыйныя дзеячы Алжыра на працягу двух тыдняў знаходзіліся ў СССР з афіцыйным сяброўскім візітам.

Міністр знешняга гандлю Н. С. Патоліцаў прыняў міністра нацыянальнай эканомікі Алжыра Башыра Бумаза. У час гутаркі абмяркоўваліся пытанні, звязаныя з расшырэннем савецка-алжырскага гандлю. Міністры выказалі ўпэўненасць, што дзелавы адносіны паміж абодвама бакамі будуць паспяхова развівацца.

Урачыста адзначыла 69-ю гадавіну з дня вынаходства радыё А. С. Паповым сталіца Беларусі горад Мінск. У тэатральнай зале Дома афіцэраў адбыўся ўрачысты вечар.

У Мінску, у Палацы культуры прафсаюзаў, адбыўся вечар, прысвечаны нацыянальнаму святу народаў Чэхаславакіі — дню вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Бесмяротны подзвіг абаронцаў Брэскай крэпасці ў гады Вялікай Айчыннай вайны знайшоў яркае адлюстраванне ў многіх жанрах літаратуры і мастацтва. Нядаўна вядомы савецкі кампазітар Кірыл Уладзіміравіч Малчанав стварыў оперу аб героях Брэста.

Кампазітар К. Ул. Малчанав піша оперу для Вялікага тэатра Саюза СССР і разлічвае скончыць яе к канцу гэтага года.

У трэці раз гасціў у сталіцы нашай рэспублікі калектыў эстраднага аркестра Эстоніі, які ўзначальвае кампазітар дырыжор Фелікс Мандр. І кожны раз яго з вялікім задавальненнем сустракалі мінчане. Апошняя сустрэча з эстонскімі майстрамі

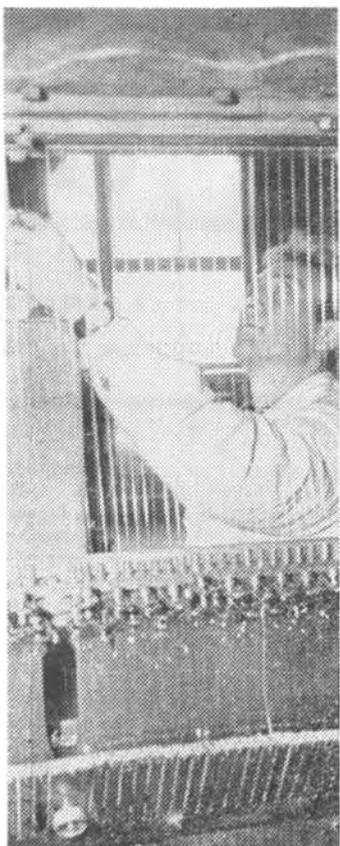
эстраднага мастацтва засталася бадай, самай памятнай.

«Дзень добры, маладосць!» — так называлася цікавае прадстаўленне, якое паказалі нядаўна кіеўскія артысты жыхарам г. п. Карма Рагачоўскага раёна.

У Маскве пачаліся савецка-французскія перагаворы аб навуковым і культурным супрацоўніцтве ў 1964 годзе.

Узбекскія тэкстыльшчыкі закончылі выкананне заказа для Алжырскай Рэспублікі. Ташкенскі камбінат дзятэрмінова выпускаў наўмільёна метраў яркіх дабротных тканін.

У Маскве завяршаецца падрыхтоўка да адкрыцця Англійскай сельскагаспадарчай выстаўкі. Яна размяшчаецца на адкрытых пляцоўках і ў павільёнах ВДНГ.

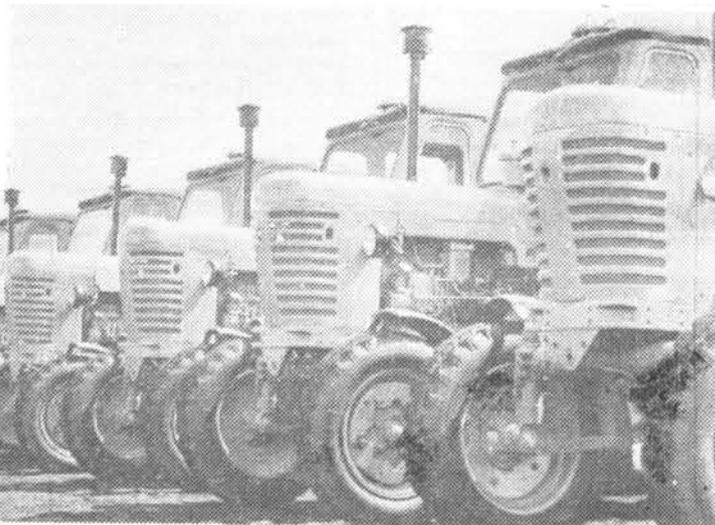

Пётр Цуканаў, якога вы бачыце на гэтым здымку ля эмаль-печы, — адзін з лепшых рабочых завода «Гомелькабель».

Фото Л. ПАПКОВІЧА.

Кожны дзень з пагрузчай пляцоўкі Мінскага трактарнага завода адпраўляюцца трактары «Беларусь» ва ўсе канцы Савета Саюза і за мяжу. На здымку: партыя трактараў «Беларусь» МТЗ-50 гатова да адпраўкі ў Аб'яднаную Арабскую Рэспубліку.

Фото В. ЛУПЕЙКІ.

МЫ-ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІСТЫ

Па шчаслівай выпадковасці іменна Першае мая, пачатак самага цудоўнага месяца ў годзе, стала святам працы, святам рабочага класа і працоўнага люду ва ўсім свеце.

Май заўсёды абуджаў чалавечыя надзеі. На змену суровай зіме прыходзіць вясна, новая пара года з яе кветкамі, з яе новым жыццём. Здаецца, што ўжо адзін гэты сімвал садзейнічае перамозе сацыяльна-гістарычнай ідэі, што рабочы клас — і ніхто іншы — прынясе народам вясну!

Гэты месяц у майго народа звязаны з памяшчэннем аб вялікай падзеі. Бо ў майскія дні 19 год таму назад на яго зямлі скончылася самая жорсткая і жудасная вайна, якую калі-небудзь перажывала чалавецтва. Бо ў майскія дні, напосніны водарам бэзу, успыхнула Пражскае народнае паўстанне і прыйшла Савецкая Армія, якая вызваліла нашу краіну ад прыгнёту. Ці не таму цудоўны для мяне май!

А можа, у маёй памяці ўзнікаюць былыя ўспаміны маладосці аб Першамай, святкаваньні якіх нам, навучэнцам, было забаронена, і які мы ўсё ж святкавалі?! Можа, гэтыя ўспаміны аб першамайскіх рабочых маніфестацыях у гады буржуазнай рэспублікі, маніфестацыях, якія былі баявым аглядам сіл працоўных?! Не, май — гэта не толькі ўспаміны! Першамай — першае вялікае

свята, заваяванае ў свой час рабочым рухам. Сам жа рабочы рух стаў новай з'явай ў сусветнай гісторыі, новым парасткам, новай кветкай на старым дрэве чалавецтва, кветкай, якая павінна распусціцца і амаладзіць гэта дрэва. Гэта — пачатак вясны чалавецтва, вясны народаў. І хоць ад яе першых дзён нас адзяляе толькі стагоддзе, што не так ужо многа для гісторыі свету, вясна народаў насуперак штучным марзам, якія імкнуліся знішчыць у зародку кволы бутон, расвіла пышнай кветкай.

Вясна — асаблівы перыяд года. Калі яна прыходзіць, здаецца, нішто не можа спыніць яе поступ. Аж не. Хмары засцілаюць сонца, зацягваюць неба, вяртаюцца халады, і вось ужо здаецца, што царству зімы не будзе канца. І палітычная зіма, ад якой так доўга пакутуе чалавецтва, не знікае сама і не здаецца лёгка. Яшчэ не раз абвешціць аб сабе вясна чалавецтва, яшчэ не раз будуць затрымліваць яе надыход маразы і варажасць. Але не бывала яшчэ такой зімы, якую ўрэшце рэшт не перамагла б вясна. Атрымае перамогу і вясна народаў!

Як цудоўныя і радасныя вясновыя дні ў прыродзе не бываюць толькі сонечнымі і ласкавымі, так і вясна народаў, да перамогі якой на ўсёй планеце імкнецца міжнародны рабочы клас, развіваецца не без

проблем. Яна таксама перажывае перыяды холаду і маразоў, часам нават маразоў смертаносных. Успомнім хоць бы перыяд культуры асобы, перыяд дагматызму, які прынёс нямала гора. Якой сапраўднай вясной, якой сапраўдным адраджэннем быў XX з'езд КПСС!

Час паказаў, што ленінскае тлумачэнне міру — гэта адзінае тлумачэнне, і любое дагматычнае здрантвенне толькі затрымлівае прыход сапраўднай вясны. Не бачыць таго, што карэнным пытаннем гэтай палітычнай вясны з'яўляецца пытанне вайны і міру, не толькі неларэчна, але і небяспечна, бо ставіць над пагрозой сам прыцып жыцця. Бо «вясна» — толькі іншае абазначэнне слова «мір», а кветкі, у якія май убірае зямлю, — цудоўнейшае мірнае адзенне.

Вясна нясе новае жыццё, лепшае жыццё! Верыць у сацыялізм і не верыць, што яго сэнсам з'яўляецца павышэнне ўзроўню жыцця чалавецтва, стварэнне на зямлі ў дастатку ўсяго, у чым мае патрэбу чалавек, падпарадкоўваць жыццё выдуманым формулам і не бачыць таго, што прага сапраўднай вясны блізка ўсім людзям, — жыцьцё яны на Усходзе ці на Захадзе, — палітычная слепата. Вясна не прызнае межаў, не прызнае колеру скуры. Не можа быць вясны толькі для белых або толькі для жоўтых. Не разу-

мень, што будучае чалавецтва ў мірным суіснаванні, — значыць расчыняць наспех дзверы перад сцюжай новай зімы.

Быў час, калі ў рабочага класа не было дастаткова сілы, каб прымусіць капіталістаў ісці па шляху міру. Быў час, калі рабочая вясна не магла праявіцца інакш, як у барацьбе. Але свет пераўтвараецца. Сіла рабочага класа ўзмацніла настолькі, што ён у стане прымусіць капіталістаў прыняць шлях мірнага суіснавання.

Я добра памятаю ваенныя вясны. І ў час вайны адраджалася вясная зямля. Распускаліся кветкі. Але колькі іх было спалена, колькі размяталі гарматныя залы, колькі крыві ўвабрала зямля разам з цёлым вясновым дажджом! Не, вясна несумяшчальна з вайной. І ніякая вайна не ў стане паскорыць падыход вясны, абараніць яе ад подыхаў зімы. Меркаваць, што вясна народаў прыйдзе на ўсю нашу планету, калі з дапамогай вайны мы прымусім капіталістаў узняць рукі ўгоры і адмовіцца ад сваіх банкаў, заводаў, фабрык і шахт, верыць ў тое, што вайна дапаможа нам паскорыць перамогу сацыялізма ва ўсім свеце, — наўйна, небяспечна і дарэмна. Не, на востры штыкоў нам нікуды не прынесці вясны! А пасля ўзрыву атамных бомбаў над светам можа панаваць толькі халодны подых пустыні і смерці!

Хроніка ўрачыста
Хроніка ўрачыста
Хроніка ўрачыста
Хроніка ўрачыста

У ГАСЦЯХ— МАСКОЎСКІЯ ВУЧОНЫЯ

Поспехі гомельскіх вучоных, якія працуюць у галіне механікі палімераў, вядомы далёка за межамі нашай рэспублікі. Іх работа па ўкараненню пластымас у машынабудаванне, даследаванні па тонкапластаваму пакрыццю металаў, расшырэнню галін прымянення палімераў атрымалі высокую ацэнку прэзідэнта Акадэміі навук СССР М. В. Келдыша.

На днях у Гомелі пабывала група вучоных савета высокамалекулярных злучэнняў Акадэміі навук СССР, якая знаёмілася з пастаноўкай даследчых работ у лабараторыях, узначальваемых кандыдатам тэхнічных навук В. А. Бяловым. Маскоўскія вучоныя гутарылі з навуковымі супрацоўнікамі, аглядзелі лабараторыі і новы, яшчэ не закончаны корпус, вывучылі тэматыку работ па палімерах, выказалі рад заўваг.

Акадэмік В. А. Каргін паведаміў, што Акадэмія навук СССР акажа гомельскім вучоным неабходную дапамогу ў далейшым развіцці важных работ па ўкараненню палімераў у машынабудаванне. Для гэтай мэты ў бліжэйшы час у Маскву для стажыроўкі ў лабараторыях высокамалекулярных злучэнняў МДУ і фізика-хімічнага інстытута АН СССР імя Кірава выедзе група маладых навуковых супрацоўнікаў.

А ў перспектыве яшчэ больш цікавыя планы. Гомельскія лабараторыі АН БССР намечана ператварыць у Інстытут механікі палімераў. Для гэтага ўжо цяпер заканчваецца будаўніцтва першага лабараторнага корпуса і ў бліжэйшы час пачнецца ўзвядзенне лабараторна-эксперыментальнага корпуса.

Г. РАЗІНСКІ.

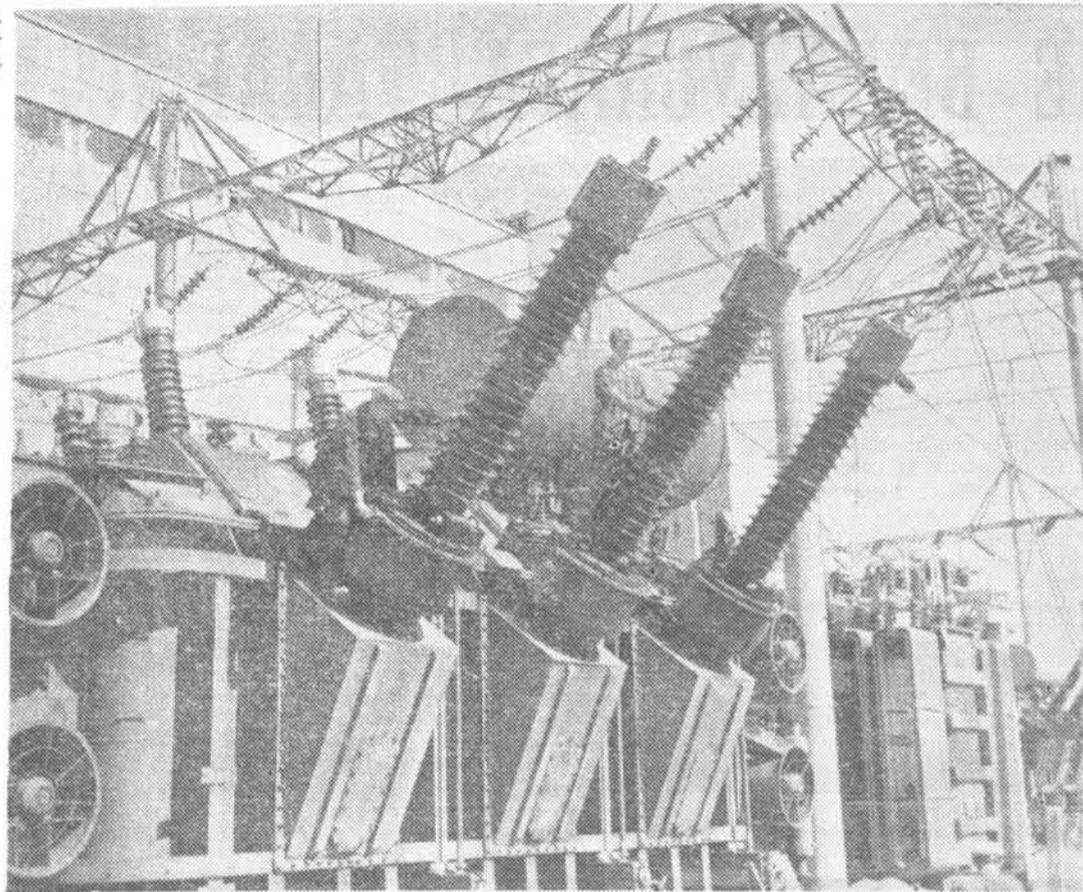
Іржы МАРЭК, чэшскі пісьменнік

Мне здаецца, што подых вясны ахапіў сэрцы людзей імена ў тыя дні, калі на парозе вялікага свята працы свет даведаўся аб абмежаванні вытворчасці расшчэпляючыхся матэрыялаў для ядзернай зброі. Заява таварыша М. С. Хрушчова ад імя Савецкага ўрада і народа і заява прэзідэнта ЗША Л. Джонсана і прэм'ер-міністра Вялікабрытаніі Дугласа-Х'юма абвяснілі аб вясне найбольш пераканаўча, чым разглагольстваванні аб тым, што вецер з Усходу пераадолее вецер з Захаду.

Вясну, зразумела, можна ўсхваляць на ўсе лады, і ў лексіконе любога народа знойдзецца дастаткова патрэбных слоў для песень у яе адрас. Але вышэй усіх слоў стаяць справы, вышэй усіх нашых пажаданняў — факты. Спраўднёная дапамога, якую аказвае Савецкі Саюз іншым краінам, сумленныя перагаворы, магутная эканоміка сацыялістычных краін — вось гарантыя вясны народаў, вось рэальная надзея на тое, што надыйдзе дзень, калі пунсовы колер рабочага класа развернецца над усім светам.

Вялікі размах мыслення, які праявіўся пасля XX і XXII з'ез-

У розных інстытутах Масквы вучацца дзеці нашых суайчыннікаў з-за рубяжа. НА ЗДЫМКУ (злева направа): С. Мазурэк, М. Павалева, Н. Небе, Н. Храмава, Е. Храмава.

КАЛГАСУ—35 ГОД

Хлебаробы сельгасарцелі імя Фрунзе Бешанковіцкага раёна адзначылі 35-годдзе сваёй ка-

3 нотнікамі— дзеці хлебаробаў

ШКЛОУ. Вялікія сродкі на культурныя патрэбы выдаткоўвае калгас імя Фрунзе. Амаль ва ўсіх вёсках ёсць клубы. Лепшыя працоўнікі адпачываюць у санаторыях па пецёўках, купленых за кошт калгаса. Летась у сельгасарцелі адкрыта музычная школа. Калгас набыў для яе музычныя інструменты, плаціць выкладчыкам. У школе займаецца звыш 20 дзяцей калгаснікаў.

ЛЮДЗІ РОЗНЫХ ПРАФЕСІЯ

717 ВЫХАВАНЦАЎ ВЫЙШЛІ СА СЦЕН УВАРАВІЦКАГА ДЗІЦЯЧАГА ДОМА ЗА ЧАС ЯГО ІСНАВАННЯ. НЯГОІЯ ПРАЦЮЮЦЬ УРАЧАМІ, НАСТАЎНІКАМІ, СПЕЦЫЯЛІСТАМІ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ. СЯРОД ІХ — СТУДЭНТКА ГОМЕЛЬСКАГА МЕДЫЦЫНСКАГА ВУЧЫЛІШЧА НІНА САНЕЦ. ДЫРЭКТАР МАЗЫРСКАГА ДЗІЦЯЧАГА САДА НАТАЛЛЯ КАЗІМІРАВА І ІНШ.

М. ЖУРА.

даў КПСС не толькі ў Савецкім Саюзе, але і ва ўсім свеце, ва ўсіх брацкіх камуністычных і рабочых партыях, з пераканаўчай бяспрэчнасцю даказаў, наколькі неабходна было вяртанне на правільны шлях, а рэальныя вынікі міжнароднай палітыкі толькі пацвердзілі правільнасць гэтага шляху. Чалавецтва было выратавана ад пагрозы вайны. І цяпер усё гаворыць за тое, што яно можа смела глядзець у будучае.

Не, гэта не толькі шчаслівы выпадак, што пачатак мая — свята рабочых. Гэта свята народаў. Бо вясна народаў і вясна рабочага класа — адно і тое ж.

г. Прага.

лектуйнай гаспадаркі. З гэтага выпадку адбыўся ўрачысты сход, на якім калгаснікі ўспомнілі з удзячнасцю тых, хто паўеў сяляна Вярхоўшчыны па шляху калектывізацыі, змагаўся супраць кулакоў, умацоўваў калгас у гады п'яцігодкаў.

65-гадовы Фёдар Харкевіч быў адным з арганізатараў калгаса, яго першым рахункаводам, бо лічыўся самым адукаваным чалавекам — скончыў 4 класы царкоўна-прыходскага вучылішча. А цяпер амаль усе калгаснікі маюць сярэдняю адукацыю. Сёння тут працуюць аграномы, настаўнікі, урачы, заатэхнікі. Поле аруць трактарамі, ураджай збіраюць камбайнамі.

Аляўціна Белавус — даярка, яна прадстаўніца маладога пакалення. У сваім выступленні Аляўціна сказала:

— Я скончыла дзесяць класаў мясцовай сярэдняй школы і пайшла працаваць на ферму. Тут патрэбны мае веды, маё ўменне. Мы будзем дастойнай зменай ветэранам калгаснай вытворчасці.

Перадавым хлебаробам у гэты дзень былі ўручаны Ганаровыя граматы. Лепшых паляводаў, жывёлаводаў, механізатараў калгас прэміяваў пецёўкамі на курорты і каштоўнымі падарункамі.

Л. ЛУКАШОНАК.

Бешанковіцкі раён.

БУДУЧЫ МІНСКІ КУРОРТ

У маляўнічым месцы, на беразе Свіслачы, каля пасёлка Ждановічы, будзеца санаторый Беларускага рэспубліканскага савета прафсаюзаў. Тры гады назад тут адкрыты мінеральныя воды, па свайму саставу аналагічны крыніцы № 3 курорта Трускавец. Яны будуць выкарыстоўвацца для лячэння страўнікава-кішчэчных хвароб. Пабудаваны пяціпавярховы корпус санаторыя, сталовая на 500 месца. Фізіятэрапеўтычны кабінет будзе аснашчаны найноўшай апаратурай. Будуць тут і іншыя неабходныя лячэбна-дыягнастычныя кабінеты.

Мяркуюцца адкрыць санаторый у 1965 годзе. У наступныя гады ён будзе расшыраны да 500 ложкаў, з'явіцца водагра-зелячэбніцы, пансіянат на 1000 месца.

М. ЗМІТРАЧЭНКА.

ВЕЧАР ПАЭЗІІ

У бібліятэцы Беліцкай сярэдняй школы багаты выбар твораў беларускіх пісьменнікаў і паэтаў. Вучні з цікавасцю чытаюць кнігі Я. Купалы, Я. Коласа, М. Багдановіча, К. Чорнага, Э. Самуйленка, П. Пестрака, П. Броўкі, М. Танка, А. Куляшова, П. Панчанкі. На відным месцы аформлена вітрына «Пісьменнікі Слуцчыны». Вучні ганарыцца землякамі, якія ўнеслі значны ўклад у родную беларускую літаратуру.

Найдаўна ў школе быў праведзены вечар паэзіі, прысвечаны творчасці выдатнага беларускага паэта Аркадзя Куляшова. Адзінаццацікласніца Валяціна Багушэвіч падрабязна разказала аб творчым шляху А. Куляшова і прачытала ўрыўкі з яго твораў.

Свае вершы прачыталі вучні Аляксандр Байко, Міхаіл Бруй, Анастоль Бартош, Анатоль Хар-зэўскі.

М. НИКОЛЬСКІ.

Слуцкі раён.

Інтэрнацыянальны КЛУБ

ГОРКІ. Беларускаю сельсгаспадарчую акадэмію называюць інтэрнацыянальнай навучальнай установай. Тут займаюцца беларусы, рускія, украінцы, прадстаўнікі германскай Кубы, В'етнама, Венгерскай Народнай Рэспублікі. Усе яны жывуць адзінай дружнай сям'ёй.

Па ініцыятыве студэнтаў створан інтэрнацыянальны клуб. У ім моладзь развучае песні і танцы народаў Савецкага Саюза і іншых краін, знаёміцца з культурай нашай краіны, Кубы, В'етнама, Венгрыі.

ДЗІЎНЫЯ ПРАГУЛКІ АМЕРЫКАНСКАГА ТУРЫСТА

Жыхары савецкіх гарадоў прывыклі да разнамоўнай гаворкі іншаземцаў, якія прыязджаюць у нашу краіну. І кожны савецкі чалавек хоча, каб іншаземцы даведаліся як мага больш аб яго любімym горадзе. Не хаваем мы і таго, што нам яшчэ многа трэба зрабіць, каб нашы гарады былі яшчэ прыгажэйшымі.

І ўсё ж прыходзіцца здзіўляцца, што ёсць замежныя турысты, якія не бачаць акіяна новабудуляў. Яны імкнуцца сфатаграфавач «на памяць» іменна непрыгожыя драўляныя домікі, якія часам літаральна адрэзаны пасля іх уходу зносяцца, каб вызваліць месца для новага дома.

Да ліку такіх турыстаў і адносіцца Карл Ейгер, які ўзначальваў групу амерыканскіх турыстаў, што пабывала нядаўна ў Маскве. Ён бакалаўр навук і магістр педагогікі Гарвардскага ўніверсітэта Злучаных Штатаў. Яго, аднак, чагосьці цягнула не ў маскоўскія інстытуты і бібліятэкі. Для сваіх прагулак ён імкнуўся «падалей выбраць завулак», дзе можна яшчэ знайсці і старыя дамы, і драхляны агарожы. Яго больш цікавілі некаторыя неахайна апраунутыя старыя. Каб атрымаць патрэбны здымак, бакалаўр і магістр педагогікі нават шчодрна прапапоўваў грошы тым, хто згадзіўся б пазіраваць перад аб'ектывам яго фотапарата.

Чаго ж хацеў пан Ейгер? Ён, як бачыць, лічыў, што раёны новабудуляў і добра апраунутыя савецкія людзі — гэта ўсё паказное.

І вось, нават адмаўляючыся ад снедання, ён спытаўся на звалкі, фатаграфавач драўляныя дамы і агарожы. Карыстаючыся станавішчам кіраўніка групы, Ейгер рабіў усё магчымае, каб не дапусціць асабістых сустрэч маладых амерыканскіх студэнтаў з нашымі студэнтамі, рабочымі і служачымі.

Мы далёкі ад думкі кідаць папрок усім турыстам у тым, што яны прыязджаюць да нас з надобным сэрцам. Але мы не можам праходзіць міма такіх турыстаў, як пан Ейгер. Адна з многіх відавочцаў непрыстойных паводзін Ейгера масквічка В. І. Грыгор'ева добра выказала свае пачуцці: «Мы стаім за шырокі абмен паміж народамі. Але няхай да нас прыязджаюць з добрымі намерамі, аб'ектыўна знаёмяцца з жыццём чашай краіны».

Е. ОЛІН.

СТВАРЭННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА АДПАВЯДАЕ ЖАД

У мінулым нумары мы паведамілі, што ў Мінску адбыўся ўстаноўчы сход, на якім прадстаўнікі грамадскіх, культурных, спартыўных арганізацый і творчых саюзаў прынялі рашэнне стварыць Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом. Абгрунтаваючы патрэбу стварэння такога Таварыства, рэдактар газеты «Голас Радзімы» Л. Я. Прокшыа сказаў:

«У нашым друку часам указваецца, што прыкладна за 50 год да Кастрычніцкай рэвалюцыі Беларусь пакінула, не лічачы дзяцей, каля 1 380 000 чалавек, пераважна сялян. Значныя колькасці з'яўляюцца эмігрантамі ў 1925—1938 гадах з Заходняй Беларусі. Эміграцыя перыяду другой сусветнай вайны, у параўнанні з першымі дзюма эміграцыямі, колькасна меншая.

У сваёй большасці суайчыннікі, што жывуць за граніцай, — простыя людзі, якія любяць Айчыну і цяжка перажываюць шматгадовае разлуку з ёю.

Вялікая колькасць суайчыннікаў удзельнічала ў руху Супраціўлення і партызанскіх атрадах у Францыі, Бельгіі, Італіі, Югаславіі і іншых краінах, змагаючыся не на жыццё, а на смерць з нямецкімі захопнікамі. У некаторых краінах дзейнічалі цэлыя партызанскія падраздзяленні, якія складаліся толькі з нашых землякоў.

Адзін з партызанскіх атрадаў, што называўся «Радзіма», складалася з савецкіх жанчын. Камандзірамі атрада былі Надзежда Ліскавец і Кацярэна Сямёнава. Яны ўзнагароджаны французскай арданам, і ім прысвоена званне лейтэнанта французскай арміі. Цяпер Ліскавец жыве ў Мінску, працуе начальнікам будаўнічага ўчастка. За працоўныя поспехі ёй прысвоена званне заслужанага будаўніка БССР.

Такія прыклады патрыятычнай дзейнасці нашых суайчыннікаў можна прывесці няможа.

Пасля разгрому фашысцкай Германіі пачуцці патрыятызму і любові да сваёй Радзімы ў суайчыннікаў сталі яшчэ больш расці і мацнець.

Нашы землякі за рубяжом ствараюць патрыятычныя арганізацыі або далучаюцца да прагрэсіўных арганізацый. Есць за рубяжом і варожа настроеныя людзі, што аб'ядноўваюцца ў розныя антысавецкія і нацыяналістычныя эмігранцкія арганізацыі. Гэтыя групы не з'яўляюцца шматлікімі, аднак яны карыстаюцца падтрымкай імперыялістычных дзяржаў.

Імкнучыся падаарваць аўтарытэт СССР у вачах беларускіх эмігрантаў і працоўных капіталістычных краін, нацыяналісты праводзяць антысавецкую кампанію супраць гістарычных рашэнняў XX з'езду КПСС. Асабліва заўзятая яны выступаюць супраць раздзела ІІІ-аграмы КПСС на нацыянальнаму пытанню, скажаюць сутнасць культуры асобы і мерапрыемстваў па барацьбе з ім, імкнучыся ачарніць усе дасягненні СССР і Беларускай рэспублікі ў прыватнасці.

На нашых землякоў імкнецца ўздзейнічаць і рэакцыйная прапаганда тых краін, у якіх яны жывуць. Але яны не жадаюць слухаць паклёп на Савецкі Саюз, а жадаюць ведаць праўду.

Многія суайчыннікі за рубяжом імкнучыся падтрымліваць цесныя культурныя сувязі з Радзімай і прысылаюць вялікую колькасць пісем у розныя грамадскія арганізацыі Савецкага Саюза, у рэдакцыі газет, часопісаў і радыё.

У пісьмах выказваюцца пажаданні пашырыць і палепшыць культурныя сувязі паміж савецкай грамадскасцю і суайчыннікамі за мяжой. Суайчыннікі жадаюць атрымліваць рознабаковую інфармацыю аб жыцці савецкіх людзей, больш ведаць аб поспехах Савецкага Саюза, правільна разумець пераўтварэнні, якія адбываюцца на нашай Радзіме.

Ідучы насустрач іх пажаданням, грамадскія арганізацыі СССР у свой час утварылі Савецкі Камітэт па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом з месцам знаходжання ў Маскве.

Камітэт з'яўляецца грамадскай арганізацыяй, якая дзейнічае на падставе артыкула 126 Канстытуцыі СССР. Ён садзейнічае таму, каб усё больш нашых суайчыннікаў наведвалі Радзіму, знаёміліся з жыццём савецкіх людзей, маглі лепш зразумець іх думкі і імкненні.

Мы да гэтага часу ўваходзілі ў Камітэт як Беларускае секцыя, вялі работу сярод беларускіх эмігрантаў. Падводзячы вынікі працы секцыі, нельга ўмоўчаць аб рабоце асобных яе членаў і актывістаў. Бяспрэчна ўдзячнасць закінутых дэлега ад Радзімы суайчыннікаў выклікае праца нашага паважанага старшні секцыі Рыгора Раманавіча Шырмы. Ён неаднаразова сустракаўся з землякамі і выступаў у газеце, узбуджаючы ў іх сэрцах узвышаныя пачуцці да Радзімы. Сустракаўся ён з дзецьмі нашых землякоў. Р. Шырме пішучы пісьмы, і ён імкнецца, каб усе просьбы былі выкананы.

Дапамагае сваімі сувязямі секцыі і рэдакцыі пісьменнік Максім Танк. Яго выступленне перад землякамі ў Мінску ўспамінаюць нашы суайчыннікі ў пісьмах.

Актыўна і з поспехам працуе ў секцыі доктар гістарычных навук А. І. Залескі. Ён таксама выступаў перад суайчыннікамі, пісаў артыкулы для газеты, а хутка выйдзе ў свет яго брашура для зарубежных чытачоў.

Кнігу, якая выкрывае нацыяналістаў, напісаў гісторык В. Ф. Раманоскі. Ён актыўна дапамагае справе ўмацавання сувязей з суайчыннікамі. Вялікую дапамогу і парадамі, і артыкуламі аказваюць нашы актывісты, якія вярнуліся пасля доўгага знаходжання за мяжой. Каля 40 год пражыў у ЗША Сяргей Ва-

С. В. АФАНАСЬЕЎ, рээмігрант

Адна з важных функцый Таварыства па культурных сувязях з заганіцай—гэта сувязь з суайчыннікамі за рубяжом. Беларускае секцыя па культурных сувязях з суайчыннікамі ўжо няможа зрабіла ў тым сэнсе, што праўда аб Радзіме, савецкіх людзях, дасягненнях у Савецкім Саюзе, культуры і быццё на роднай зямлі, якую эмігранты пакінулі па тых або іншых прычынах многія гады таму назад, з вялікімі цяжкасцямі, але даходзіць да іх.

Жыццё ў Амерыцы, а асабліва эмігрантаў, нялёгкае. Праходзяць гады, пакуль чалавек, які трапіў у краіну, не ведаючы мовы, як правіла, без сродкаў, удаецца пазнаёміцца з мовай, заробіць на жыццё, асвоіцца з побытам, і дзесяці год, каб прыдбаць гэкі-такі набытак. За 40 год, якія правёў у ЗША, я не сустракаў, за вельмі рэдкім выключэннем, эмігрантаў, выхадцаў з Расіі—украінцаў, беларусаў, яўрэяў, вялікарусцаў і іншых, — раўнадружных, аб'явавых да лёсу Радзімы. Лепшы доказам гэтаму служыць Айчынная вайна, якая ўзяла ўсю эміграцыю на дапамогу СССР.

Скончылася вайна, апусцілася жалезная заслона. Усе каналы інфармацыі былі закрыты. І толькі са з'яўленнем першага спадарожніка, а потым палётаў у космас Юрыя Гагарына, Германа Цітова, пад уздзеяннем прагрэсіўнай амерыканскай грамадскай ўрад вымушан быў пайсці на ўступкі, і з'явілася Таварыства па культурнай сувязі СССР—ЗША.

На фабрыцы, дзе я працаваў, рабочыя падыходзілі і гаварылі: «Госпаді, спадзяюся, што яго палёт добра скон-

чыцца». У аўтобусах даводзілася чуць: «Рускія першымі ўзняліся ў космас, але якім чынам?» Некаторыя захваліліся: «Чудоўна!». Палёты Германа Цітова, Нікалаева і Паповіча канчаткова завяршылі правад палітыкі неадверга да савецкай навуцы.

Гордасці эмігрантаў за сваіх касманаўтаў не было межаў. Здавалася, што людзі выраслі на цэлую галаву. Змяніліся паняцці—рускі, савецкі. У кінематографіях, калі ішлі рускія карціны, вельмі часта можна было бачыць слезы ў вачах беларускіх эмігрантаў. Пачалі прыязджаць рускі балет, эстрадныя артысты, ансамблі Маісоева і «Бярозка», навуковыя супрацоўнікі, студэнты, пісьменнікі, сталі па ступаць газеты, кнігі, часопісы—пахнула свежым ветрам далёкай Радзімы.

Таварыству па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом неабходна ўдзяліць увагу пытанню аб павелічэнні кола чытачоў за граніцай і, калі магчыма, стварыць калонку на англійскай мове для 2—3-га пакаленняў, якія не чытаюць на рускай, украінскай або беларускай мовах, а толькі па-англійску. Мы, савецкія людзі, марым, каб амерыканскі народ і выхадцы з Расіі або Савецкага Саюза ведалі праўду аб нашай сацыялістычнай Радзіме, аб яе дасягненнях па ўсіх галінах народнай гаспадаркі, у навуцы, у развіцці культуры, аб нашым жыцці, у аснове якога ляжыць сапраўдная любоў чалавека да чалавека, брацкія адносіны да працоўных усяго свету.

А. І. СТУК, галоўны рэдактар зарубешнага радыёвяшчання

Вось ужо два гады, як Беларускае радыё вядзе свае перадачы на краіны Заходняй Еўропы. Нашы суайчыннікі, якія жывуць у Англіі, Францыі, Заходняй Германіі, Бельгіі і іншых краінах, маюць магчымасць слухаць го-

лас Радзімы, голас сваёй Бацькаўшчыны.

Акрамя таго, у суботу, у ранішнія часы, перадаюцца паўгадзінныя перадачы Беларускай секцыі Савецкага камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом на краіны Заходняй Еўропы, а ўначы час — на краіны амерыканскага кантынента.

Галоўная задача, якую ставіць перад сабой работнікі рэдакцыі, — пазнаёміць радыёслухачоў з дасягненнямі нашай краіны, з жыццём савецкіх людзей.

Пісьмы, якія мы атрымліваем, сведчаць, што нашы перадачы аказваюць дабратворны ўплыў, як бы з'яўляюцца нябачым перакідным мостам, які звязвае з Радзімай, са сваім народам тых, хто на волі лёсу апынуўся за мяжой. Думаю, што прысутным будзе цікава паслухаць вытрымкі з пісьма, якое мы атрымалі ад Тамары Красільнікавой з горада Антверпена:

«Дарагія сябры, уся мая сям'я, мае сяброўкі і бельгійскія таварышы, якія прыходзяць да нас, уважліва слухаюць па радыё навіны і савецкія песні. Мы вельмі ўдзячны вам за вашу залатую работу».

Сістэматычна рэдакцыя знаёміць сваіх слухачоў з дасягненнямі беларускай савецкай культуры, мастацтва, літаратуры. Перад мікрафонам выступалі многія пісьменнікі і дзеячы мастацтва.

У свеце няможа злых сіл, якія імкнучыся пасецць варожасць паміж людзьмі, прадставіць у скажоным святле праўду аб вялікай Краіне Саветаў. Мне давялося нядаўна быць у Амерыцы, сустракацца і гутарыць з суайчыннікамі. У многіх з іх вельмі цяжкае ўяўленне аб тых зменах, якія адбыліся і адбываюцца на іх Бацькаўшчыне, аб той вялікай стваральнай працы, якой запоўнены будні савецкіх людзей. І яно не дзіва. Адарваныя ад Радзімы, яны не маюць магчымасці карыстацца заўсёды праўдлівай інфармацыяй. І многія прыехалі за чатырыста кіламетраў, каб пабачыцца з намі, пагаварыць, пачуць беларускае слова.

Нам прыемна было там, удалены ад Радзімы, пачуць беларускія і рускія народныя песні, убачыць народныя танцы, у тым ліку і ўсім вядомую «Бульбу». Са сваім майстэрствам пазнаёміў нас калектыў аматараў мастацкай самадзейнасці. Дарэчы, яго кіраўнікі летася па запрашэнню грамадскіх і культурных арганізацый Беларусі павявалі ў Мінску і пад кіраўніцтвам лепшых майстроў мастацтва Беларусі прайшлі добрую школу.

Мы доўга потым гутарылі.

Усе прасілі перадаць шчырае прывітанне Радзіме. З вялікай удзячнасцю яны адгукліся аб дзейнасці Савецкага Камітэта і Беларускай секцыі па культурных сувязях з суайчыннікамі, аб газеце «Голас Радзімы». Гаварылі, што кожны раз, калі яны атрымліваюць новую кнігу, свежы нумар газеты — для іх гэта сапраўднае свята. Прасілі пачаць прысылаць літаратуру аб тым, што робіцца на Радзіме, і падтрымліваць з ім больш цесную сувязь.

Мне думаецца, што пытанне аб стварэнні Беларускага таварыства па культурнай сувязі з суайчыннікамі, вельмі наспешнае і неабходнае. Такое Таварыства дазволіць наладзіць больш цесныя сувязі з нашымі суайчыннікамі, а разам з тым праз іх данесці праўду аб нашай Радзіме людзям тых краін, дзе яны жывуць, устанавіць большае ўзаемаразуменне паміж народамі нашай краіны і іншымі краінамі свету.

Хочацца сказаць у заключэнне ў адрас новага Таварыства:

— У добры шлях! Плённай працы!

А. І. ЗАЛЕСКІ, доктар гістарычных навук

За 10 год, якія прайшлі пасля ліквідацыі культуры асобы, мы зрабілі вялікую работу па ўстанавленню і ўмацаванню сувязей з суайчыннікамі, закінутымі за межы Радзімы. У далейшым гэта работа не павінна паслабляцца, яна павінна праводзіцца яшчэ больш шырокімі маштабамі, каб дапамагчы людзям пазнаць праўду аб жыцці на Бацькаўшчыне.

На старонках газеты «Голас Радзімы» выступаюць не толькі пісьменнікі, не толькі дзеячы нашага мастацтва, якія з вялікім майстэрствам уздзейнічаюць на патрыятычныя пачуцці, але і вучоныя, якія сваімі на-

вуковымі працамі даказваюць перавагу нашай сістэмы над капіталістычнай. Я далучаюся да дакладчыка таварыша Прокшыа, які гаворыць аб неабходнасці выдаваць больш кніг, разлічаных на суайчынніка за рубяжом. Газета наша карыстаецца заслужанай любоўю і пераходзіць з рук у рукі, але газета жыве некалькі дзён, а кніга будзе жыць некалькі год і будзе рабіць вялікую справу па выхаванню ў патрыятычным духу нашых суайчыннікаў. Я далучаю таксама свой голас да выступаўшых таварышаў, якія гаварылі аб неабходнасці пераўтварэння нашай секцыі ў Беларускае таварыства.

СЕРГІЙ, архіепіскап Мінскі і Беларускі

Савецкая грамадскасць надае вялікае значэнне культурным сувязям з суайчыннікамі, якія знаходзяцца за межамі нашай Радзімы.

У імкненні аб'яднацца для сумеснага служэння гуманізму і высякародным мэтам мы бачым новае праўдлівае клопатаў савецкай грамадскасці аб нашых суайчынніках, братах і сёстрах, што знаходзяцца на чужыне, па-за межамі роднай Айчыны, ахопленыя смуткам па сваёй Радзіме.

Адарваныя ад Радзімы, нашы суайчыннікі не заўсёды маюць правільнае ўяўленне аб жыцці ў СССР. Адны шчыра сочаць за дасягненнямі і поспехамі ў галіне навукі і тэхнікі, за ростам дабрабыту савецкага народа ва ўмовах новага грамадскага ладу і ганарыцца сваёй Радзімай. Другія, знаходзячыся пад уздзеяннем заходняй прапаганды, маюць няправільнае ўяўленне аб грамадскім ладзе нашай краіны, і таму прадзятая ставяцца да нас. Іншыя шчыра жадаюць ведаць праўду аб сваёй маці Радзіме, але пазбаўлены магчымасці атрымліваць праўдліваю інфармацыю.

Беларускае таварыства дапамагае пашырыць і ўмацаваць

культурныя сувязі з суайчыннікамі за рубяжом і гэтым унёсе свой уклад у патрыятычную справу, паказаўшы сумуючым на чужыне, што Радзіма памятае і клопаціцца аб іх.

Руская праваслаўная царква, у аснове яе свяцейшага патрыярха Маскоўскага і ўсёй Русі Алексія і іншых паркоўных дзеячоў, з вялікай увагай адносіцца да сваіх чадаў, нашых суайчыннікаў, раскіданых па зарубежных краінах. Яны пастаянна клопаціцца аб тым, каб веруючым і духавенства за рубяжом, у тым ліку ў асобных ваколях міжцарквы, якая вядзе іх да ўтварэння з маці Радзімай і яе народам.

На жаль, маюць месца ў заходняй прапагандзе палітычныя скажэнні жыцця ў нашай краіне і становішча веруючых ў Савецкім Саюзе. Такія, з дазволу сказаць, прапагандысты і ўводзяць у зман несведомых людзей, наўмысна паклёпнічаюць на нашу Радзіму. Пад маскай клопатаў аб царкве некаторыя заходнія дзеячы хаваюць свой сапраўдны злычынны палітычны твар. Яны вінаваты таму ў цяжкім граху спакусы «малых сіх» — простых веруючых і горача любячых Радзіму, але маласведомых людзей, якія жывуць за мяжой.

Таму, калі ўлічыць тую высякародную задачу, якія ставіць перад сабой Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом, дык старое ўсім вядомае, гэта стварэнне такога Таварыства — своечасовае і патрэбнае справа. Яно несумненна дапаможа нашым суайчыннікам пранікнуцца яшчэ большай любоўю да Радзімы, палегчыць іх пакуты па роднай зямлі, і яны, такім чынам, пераадолеюць прадзятую ўяўленні аб жыцці нашай Айчыны.

На старонках афіцыйнага органа Рускай праваслаўнай царквы — «Часопіса Маскоўскай патрыярхіі» выступалі неаднаразова служыцелі царквы і радыявы веруючыя, якія вярнуліся на Радзіму. Іх заявы пранікнуты радасцю, што яны, нарэшце, на роднай зямлі бачыць. Яны гавораць, што за межамі Радзімы сэрцамі вольных і міжцарквыных эмігрантаў авалодвае смутак па Радзіме. Ён атручвае ім жыццё, і толькі надзея на вяртанне падтрымлівае іх сілы. Яны выказваюць глыбокае прызнанне і ўдзячнасць Савецкаму ўраду за прадастаўленую ім магчымасць вярнуцца на Радзіму і жадаюць сваёй паслядняй працай быць карыснымі свайму роднаму народу.

А якія пачуцці ахопліваюць іх пры ўступленні на родную зямлю. Пры пераездзе граніцы СССР адны абліваюцца слезамі радасці і свяшчэннага трэпету, другія кідаюцца цалаваць родную зямлю — усе ахоплены

АННЯМ І ІМКНЕННЯМ ЗЕМЛЯКОЎ ЗА МЯЖОЙ

сільвiч Афанасьеў. Ён часта бывае ў нас у рэдакцыі. Жыва і цікава расказвае аб жыцці ў Амерыцы і параўноўвае з жыццём на Радзіме. Нядаўна на гэту тэму ён напісаў брашуру «Жменька зямлі». З падзякай я павінен успомніць прозвішчы Шарынскага, Казушчыка і іншых рээмігрантаў — нашых актывістаў. Маём мы актывістаў нашай справы ў гарадах і вёсках Беларусі. Нам піша больш 150 пастаянных карэспандэнтаў з усіх канцоў рэспублікі.

Наш актыві расце за мяжой і ў краіне. Растуць разам з тым і нашы задачы. Адчуваецца, што рамкі Беларускай секцыі Камітэта ўжо малаваты. Іх трэба пашыраць. Параіўшыся з шэрагам грамадскіх і творчых арганізацый, мы прыйшлі да вываду аб неабходнасці рэарганізаваць секцыю, а фактычна стварыць новую, больш аўтарытэтную арганізацыю, якая была б здольна расшырыць і ўмацаваць культурныя сувязі. Са згоды гэтых арганізацый падрыхтаваны Статут арганізацыі, якая будзе называцца Таварыствам па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом. Няма сумнення ў тым, што Таварыства будзе садзейнічаць паляпшэнню патрыятычнай работы за мяжой.

Нашы культурныя сувязі з суайчыннікамі ні ў якім разе не прыносяць урон тым краінам, у якіх жывуць нашы землякі. Наша газета не заклікае да звяржэння ўрадаў тых краін, дзе яны жывуць. Нашы кніжкі, календары, буквары, якія мы пасылаем у тых краіны, не заклікаюць да вайны. Наадварот, усё гэта садзейнічае распаўсюджанню праўды аб краіне сацыялізма, дапамагае ўмацаванню міру, дружбы і ўзаемнага разумення паміж народамі».

У гэтым нумары газеты мы змяшчаем (скарочана) выступленні на ўстаноўчым сходзе яго ўдзельнікаў, якія падтрымалі прапанову стварэння Таварыства.

У зале сходу. На першым плане (злева направа) пісьменнікі Ілья Гурскі і Манар Паслядовіч. Фота А. Сасіноўскага.

адным пачуццём — гарачай любоўю да Айчыны.

Звяртаючыся да сваіх суайчыннікаў за рубяжом, яны пішучы: «Не губляй часу, далучайся да тытанічнай работы савецкага народа, смела давяраючы яму свай лёс!» Вось такі настрой людзей, якія набывалі на чужыне, пабадзяліся па чужых краінах.

Няхай Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом працягвае руку сяброўства ўсім тым, хто шчыра любіць сваю Радзіму, хто бліжэй хоча пазнаёміцца з жыццём у Савецкай краіне і глыбей зразумець імкненне нашага народа ў яго высакародных дзеяннях.

Мне, прадстаўніку Рускай праваслаўнай царквы і архіепіскапу Мінскаму і Беларускаму, хочацца пажадаць, каб дзейнасць Беларускага таварыства дапамагла адкрыць вочы сляпых і вушы глухих і прынесла добрую паслугу ўсім, хто любіць ісіціну.

Несумненна, Савецкі Камітэт і Беларускае таварыства дапамогуць тым братам і сёстрам, якія знаходзяцца ў цяжкіх фальшывых уяўленнях аб Радзіме, вызваліцца з іх і актывна ўключыцца ў барацьбу за мір ва ўсім свеце.

адказваем на іх пытанні, расказваем праўду аб нашай савецкай рэчаіснасці. Вельмі цікавіць нашых землякоў таксама гераічнае мінулае беларускага народа, і асабліва перыяд Вялікай Айчыннай вайны. Я лічу, што наша Беларускае таварыства таксама павінна шырэць асветленне на старонках друку і па радыё гэту пытанне.

Стварэнне Беларускага таварыства здыграе вялікую ролю ў выкрыцці ілжывай прапаганды, якая вядзецца буржуазнымі сацыёлагамі, гісторыкамі і нацыяналістычнымі арганізацыямі, ва ўмацаванні сувязей і аказанні дапамогі нашым суайчыннікам, якія жывуць за рубяжом.

Ул. А. ГАЛУШКА, старшыня калгаса «17-е верасня» Нясвіжскага раёна

Я сам жыў пры пацкай Польшчы, калі было страшнае беззямелле і народ выязджаў, куды вочы глядзяць. І з нашай вёскі выехала некалькі чалавек, маіх аднагодкаў.

І вось некалькі год назад атрымаў я пісьмо з Бразілі ад брата майго суседа Антона Мікшы, які, дарэчы, цяпер падтрымлівае пастаянную сувязь з газетай «Голас Радзімы». Я напісаў яму аб тых зменах, якія адбыліся за гады Савецкай улады. Я расказаў яму, што на зямлях, якія калісьці належалі барону Харцэвічу, памешчыку Абуховічу і князю Радзівілу, мы цяпер вырошчваем высокія ўраджай, што мы свабодна ходзім па княжацкіх паліцах, што ў нашым калгасе ёсць урачы, інжынеры, настаўнікі і ўсе яны — дзеці нашых сялян. Ён мне прыслаў адказ. Калі яны з жонкай атрымалі маё пісьмо, гаварылася ў ім, дык плакалі ад радасці.

Піша мне і Павел Малеш з Аргенціны. Ён хоча вярнуцца на Радзіму, але пытае, ці ёсць у нас хлеб, таму што ў іх гавораць, што мы ледзь не паміраем ад голаду. Я яму таксама

напісаў сапраўднае жыццё нашых калгаснікаў.

Другія эмігранты таксама цікавіцца рознымі пытаннямі нашага жыцця, вельмі здзіўляюцца, калі простыя людзі ў нас атрымліваюць ордэны, званне Героя Сацыялістычнай працы. Я тлумачу ім, што ў Савецкім Саюзе людзі пэняцца не за багачце, а за свае здольнасці, за сваю працу на дабро народу.

Стварэнне Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом адпавядае імкненням і жаданням нашых землякоў, і я горача падтрымліваю гэту думку.

В. М. МАЛЯЕЎ, старшыня Савецкага Камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом

Звыш 5 мільёнаў суайчыннікаў розных нацыянальнасцей народаў Савецкага Саюза жывуць у многіх краінах свету. Больш за ўсё іх у ЗША, Канадзе, Аргенціне, Бразіліі, Уругвай, Чылі, Аўстраліі, Францыі, Англіі, Бельгіі, Галандыі, Аўстрыі, ФРГ, Швецыі, ёсць у Нарвегіі, Фінляндыі і г. д. Сярод іх многа сапраўдных патрыотаў нашай Савецкай Радзімы.

У перыяд Вялікай Айчыннай вайны эміграцыя аказала вялікую эканамічную дапамогу Савецкаму Саюзу. Дастаткова сказаць, што толькі ў Канадзе Руска Федэрацыя перадала ў дапамогу Савецкаму Саюзу звыш 500 000 долараў. У ЗША былі сабраны грошы на пабудову самалёта, у Францыі ў партызанскіх атрадах дзейнічалі нашы землякі. Пасля вайны разгарнуўся вялікі рух за вяртанне на Радзіму. У Берліне быў створан Камітэт «За вяртанне на Радзіму», пазней ён быў пераўтворан у Камітэт «За вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі». Бо на Радзіму да таго часу вярнуліся ўсё, хто меў магчымасці і жаданне. Вельмі многа, аднак, суайчыннікаў, якія ўсёй душой любяць Радзіму і сумуюць па ёй, але па не

залежачых ад іх прычынах не могуць вярнуцца.

Іменна па гэтай створаны і вядуць вялікую работу Таварыства і секцыі на Украіне, у Беларусі, Літве, Латвіі, Эстоніі, Грузіі, Узбекістане і інш. З моманту стварэння Савецкага Камітэта мы атрымалі каля 6 тысяч пісем, і ў сваёй пераважнай большасці гэта цудоўныя пісьмы, гэта пісьмы сапраўдных савецкіх патрыотаў. Ёсць і злосныя пісьмы, але нам вядома, ад каго яны выходзяць: ад недабрых карнікаў, памагатых гітлераўскага панавання.

Пераўтварэнне Беларускай секцыі ў Таварыства — гэта вялікая падзея. Яна, несумненна, прывядзе да актывізацыі работы па пашырэнню, паглыбленню і ўмацаванню нашых сувязей з беларусамі.

Што мы можам зрабіць, каб уздзейнічаць на розум і сэрцы нашых суайчыннікаў, каб дапамагчы ім правільна разбірацца ў надзённых падзеях у СССР і за рубяжом? Трэба выкарыстаць усе магчымасці — пасылку кніг, газет, радыёперадачы, прыезды нашых суайчыннікаў на экскурсіі, прыезды дзяцей у піянерскія лагеры. У гэтым годзе больш 100 дзяцей запрошана ў Савецкі Саюз, у тым ліку ў Крыжоўку, у Артэк, у лагер «Маладагвардзеец» каля Адэсы, у Ленінград. Сем дзяцей нашых суайчыннікаў вучацца ў савецкіх вун, у гэтым годзе маем намер запрасіць яшчэ дзесяць чалавек за кошт Савецкага Камітэта. Адною з неабходных задач, якія стаяць перад намі — перад Савецкім Камітэтам, перад вамі — членамі Беларускага таварыства, з'яўляецца задача па выкрыццю злучынай дзейнасці антысавецкіх рэакцыйных эмігранцкіх арганізацый і групавак і іх вярхоўдаў як платных агентаў імперыялізму ў барацьбе супраць Савецкага Саюза і краін сацыялістычнага лагера.

Работа гэта вядзецца шляхам публікацыі ў газеце матэрыялаў, выдання брашур, радыёперадач, пасылкі кінафільмаў і іншымі формамі. Мы маем нямала прыкладаў, што такія нашы дзеянні наносіць сур'ёзную шкоду дзейнасці антысавецкіх эмігранцкіх арганізацый.

Мы павінны расказваць праўду аб Савецкім Саюзе, і тых, хто да нас жадае прыехаць з чыстым сумленнем, добрымі намерамі, мы заўсёды гатовы радысна сустрэць. Я пазнаёміўся з планам работы Таварыства на 1964 год. Думаецца, што план добры, задачы пастаўлены вельмі цікавыя, і цяпер ёсць усе магчымасці па пашырэнню гэтай работы. Цяжкасці ў нас ёсць, але пры штодзённай шырокай падтрымцы грамадскасці мы з гэтай вялі-

кай і ўдзячнай задачай справімся.

Р. Р. ШЫРМА, народны артыст СССР, мастацкі кіраўнік Беларускай дзяржаўнай акадэмічнай капэлы

Тут было сказана шмат пераканаўчых слоў аб патрэбе пашыраць культурныя сувязі з землякамі. Я далучаюся да іх. Мне даводзілася сустракацца з нашымі людзьмі, якія прыязджаюць да нас з адкрытым сэрцам у госці, і нельга было не адчуць той крыўды, якую пазналі гэтыя людзі ў мінулым, пакідаючы бацькаўшчыну, каб дзесяці ў свеце шукаць прытулак і хлеб. Мы не можам забываць пра іх. Зроблена многа ў гэтым напрамку, але зрабіць трэба больш. Мы, напрыклад, мала пасылаем землякам беларускіх песень. А нішто так, як песня, не сарвае душу. Трэба будзе нам падумаць аб гэтым.

Пры сустрачках з дзецьмі нашых землякоў мяне вельмі ўзрушыла тое, што іх маткі навучылі гаварыць там, далёка за мяжой, на сваёй мове. Праз іх, малых, я тады перадаў гэтым жанчынам сардэчную падзяку. Думаю, што тыя дзеці, якія пабываюць на Радзіме бацькоў, ніколі не будуць яе ворагамі.

Наша жыццё прыгажэе з кожным днём. Мне прыходзіцца ездзіць разам з капэлай па рэспубліцы і многа бачыць, параўноўваць з тым, якім быў гэты край, калі я хадзіў па Беларусі, збіраючы песні. Нам ёсць аб чым расказаць нашым землякам, а ім паслухаць, бо выехалі яны з Беларусі забітай, цёмнай, лапшоўнай.

Праз нашых землякоў праўду аб Беларусі даведаюцца і людзі добрай волі шмат якіх капіталістычных краін. Чым больш у нас будзе сяброў за мяжой, тым мацнейшай будзе справа міру. У імя гэтага варта працаваць.

Дык за працу, сябры! За карысную патрыятычную працу!

В. Ф. РАМАНОЎСКИ, кандыдат гістарычных навук

Таварышы, нашай секцыяй Беларускага камітэта па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом прароблена вялікая праца. Мне непазрэдна даводзілася ўдзельнічаць у рабоце секцыі, у прыватнасці, я займаўся пытаннем збору матэрыялаў аб антынароднай дзейнасці беларускіх буржуазных нацыяналістаў у гады вайны і цяпер.

КУЛЬТУРА і МАСТАЦТВА

Юбілейная выстаўка беларускага графіка

Вялікую цікавасць выклікала у Мінску юбілейная выстаўка старэйшага беларускага мастака-графіка Марка Саламонавіча Жытніцкага.

М. С. Жытніцкі вядомы як майстар палітычнай сатыры. Пасля заканчэння графічнага факультэта Маскоўскага мастацкага інстытута ён працуе мастаком-афарміцелем дзіцячай перыядычнай літаратуры ў ў Бялэаржывыдавецтве. У час Вялікай Айчыннай вайны ён стварае серыю малюнкаў на антыфашысцкія тэмы. Пасля вайны мастак супрацоўнічае ў часопісе «Вожык».

З работ, што прадстаўлены на выстаўцы, прыцягваюць увагу малюнкi, у якіх мастак востра высмейвае беларускіх нацыяналістаў: «Слуга трох паноў», «Запрашаюць правіць» і іншыя. Цікавая серыя

партрэтных малюнкаў: «Студэнт з Ганы», «Калгаснік», «Рабочы», «Латышскі рыбак».

У кнізе водгукаў наведвальнікі запісваюць свае ўражанні аб творах мастака-графіка. Інжынер Мінскага трактарнага завода Л. Менцін піша: «Выстаўка твораў М. С. Жытніцкага зрабіла на мяне вялікае ўражанне актуальнасцю тэм, вострай і яркай выразнасцю малюнка, высокім грамадзянскім пачуццём, укладзеным аўтарам у яго творы, уманнем давесці задуму да канца». Такіх водгукаў многа.

П. ЗАХАРЭНКА.

На здымку: наведвальнікі выстаўкі ля карыкатуры «Слуга трох паноў».

Фота аўтара.

З вялікім поспехам ідзе на сцэне Беларускага акадэмічнага вялікага тэатра оперы і балета балет беларускага кампазітара Яўгена Глебава «Мара», які расказвае аб лёсе беларускай дзяўчыны, што вярнулася на радзіму з чужыны.

НА ЗДЫМКУ: танец касманаўтаў з балета «Мара».

Фота Д. Церахава.

УСЕСАЮЗНЫ ФОРУМ ЦЕПЛАФІЗІКАЎ

Асноўныя напрамкі і школы савецкай цеплафізікі прадстаўлены на другоў Усесаюзнай нарадзе па цепла- і масаабмену, якая адкрылася ў Мінску. У гэтым форуме даследчыкаў удзельнічаюць больш трохсот

навуковых работнікаў Савецкага Саюза і шэраг буйнейшых вучоных з 14 замежных краін. Сваіх прадстаўнікоў прыслалі навуковыя ўстановы Англіі, ЗША, Францыі, Чэхаславакіі, Венгрыі, ГДР, Японіі, Італіі і многіх іншых дзяржаў.

З ДАПАМОГАЙ САВЕЦКАГА САЮЗА

Індыйскі друк вітае і шырока камэнціруе прапанову Савецкага Саюза аб аказанні дапамогі Індыі ў будаўніцтве металургічнага завода ў Бакара.

Газета «Амрыта-базар патрыка», якая выходзіць у Калькуце, у рэдакцыйным артыкуле піша, што савецкая прапанова аказвае дапамогу ў будаўніцтве металургічнага завода ў Бакара выклікала радасць.

Доўгая затрымка ЗША з аказаннем на просьбу Індыі ака-

заві дапамогу нанесла сур'ёзную шкоду эканоміцы Індыі і яе праграме расшырэння вытворчасці сталі. Становішча цяпер выпраўляецца, падкрэслівае газета, дзякуючы Савецкаму Саюзу. Высока ацэньваючы савецкую дапамогу, газета адзначае ў той жа час, што вопыт у Руркелі і Дурганпур, дзе дзейнічаюць заходнегерманскія і англійскія кампаніі, аказвае далёка не ўдалым, калі параўнаць яго з паспяховым ажыццяўленнем будаўніцтва Бхільайскага завода.

Раскрыта новае злачынства гітлераўцаў

На вуліцы Акапава ў Варшаве ў час земляных работ будаўнікі зусім нечакана знайшлі брацкія магілы. Магілы ў самым цэнтры Варшавы? Хто ў іх пахаваны?

Карэспандэнту ТАСС і журналісту польскай газеты «Экспрэс вечорны» ўдалося знайсці людзей, якія растлумачылі паходжанне магіл. Імі аказаліся Шыман Крауз, Войцэх Саф і Вітальд Гура.

Там, дзе зараз праходзіць вуліца Акапава, расказвае жыхар Варшавы Шыман Крауз, некалі знаходзіўся стадыён «Скра». Па распараджэнню фашыстаў на яго полі вялікі варшаўскага гэта капалі брацкія магілы. Гітлераўцам некалі было вывозіць людзей за горад, і яны расстрэльвалі мужчын, жанчын і дзяцей на стадыёне і тут жэ іх хавалі. Расстрэлы праходзілі ўвесь час.

Паветра дрыжэла ад няспынай стральбы. Мы капалі канава глыбінёй да 6—7 метраў, укладваючы трупы радамі. У некаторых брацкіх магілах пахавана па 5—6 тысяч чалавек.

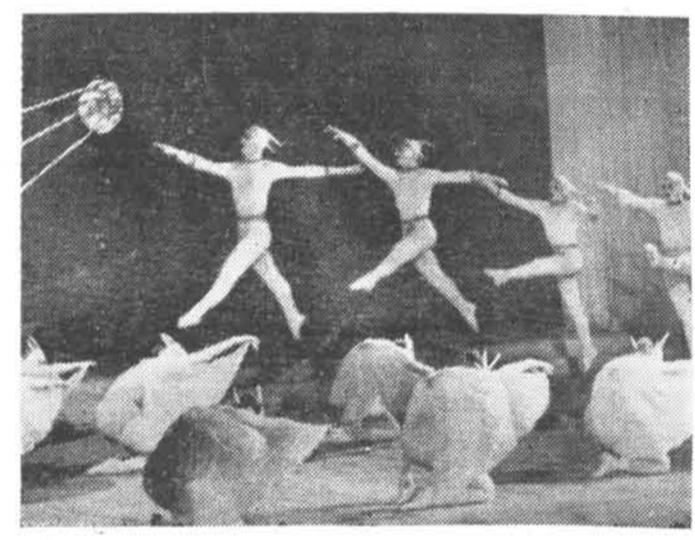
Пры ўскрыцці брацкіх магіл кідаецца ў вочы адна рэч—на

трупах не было адзення. Крауз расказвае, што фашысты прымушалі асуджаных на расстрэл распранацца. Па самых сціплым падліках, у брацкіх магілах на вуліцы Акапава ў Варшаве пахавана каля 40—50 тысяч чалавек.

ВАС ШУКАЮЦЬ І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

Ганна РОДАК, якая жыве ў вёсцы Ласіца Пастаўскага раёна, шукае свайго брата РОДАКА Міхаіла, 1919 года нараджэння, прапаўшага без вестак у час вайны.

Просім РАМЗО Генадзія Антонавіча, які жыве ў Аўстраліі: калі Вы ведаеце, дзе знаходзіцца Г. ГРЫЦКЕВІЧ з Дзісны паведаміце яму, што яго шукае маці Аляксандра Сцяпанавіча ГРЫЦКЕВІЧ. Яна жыве па старому адрасу: Дзісна, вул. Лермантава, 5.

Лішучь ЗЕМЛЯКІ

Я НАРАДЗІУСЯ ў цэхах друкарні «Звязда», у Мінску. На маёй вокладцы вялікімі прыгожымі літарамі надрукавана маё імя — «Савецкая Беларусь». Разам з братамі мяне запакавалі ў тугія пачкі і накіравалі на кніжную базу. Адтуль і разліцелася ўся наша сямейка хто куды: адны засталіся ў Мінску, другія трапілі ў вёску, некаторыя былі адпраўлены ў Маскву і іншыя гарады краіны.

А мяне напятаў зусім незвычайны лёс. Увосень мінулага года разам з іншымі кнігамі адправіўся я ў падарожжа ў Злучаныя Штаты Амерыкі. Прыбылі мы ў вялікі індустрыяльны і дзелавы горад Саракюс (штат Нью-Йорк). Тут мяне сустрэў адзін вельмі прыемны чалавек, якога ўсе называлі Уладзімір. Разам з ім мы паехалі ў заходнюю частку горада.

Некалькі дзён Уладзімір знаёміўся са мной, уважліва разглядаў кожны фотаздымак. А я старонка за старонкай паказваў яму яго далёкую Радзіму, расказваў аб людзях, якіх ён не бачыў больш двух дзесяткаў год. Мой новы знаёмы радасна ўсміхаўся.

Асабліва доўга ён разглядаў здымкі Мінска. Многіх будынкаў Уладзімір не мог пазнаць,

бо яны ўзняліся пасля вайны. Не было на яго памяці ні трактарнага, ні аўтамабільнага, ні мотавеласіпеднага заводаў. Ён бачыў на здымках жанчын, якія працуюць слесарамі, урачамі, настаўнікамі. Цяжкая ім выпала доля ў гады Айчыннай вайны. Мільёны іх сыноў, мужоў і братаў загінулі ў цяжкай барацьбе, а многія жывыя згублены назаўсёды — вайна раскідала іх па ўсіх краінах свету.

ПРЫГОДЫ АЛЬБОМА

У адзін са снежаньскіх вечароў Уладзімір узяў мяне з сабой на Голанд-стрыт. Гэта цікавая, у баку ад руху вуліца. Яшчэ за дзвярыма я пачуў родную мову. Адчыніла нам гаспадыня Алена Максімаўна; яе муж Іван Васільевіч ласкава прывітаўся з намі.

— Вось вялікі Альбом з нашай Радзімы, — ветліва прадставіў мяне Уладзімір.

Гаспадар адразу ўзяў мяне ў рукі.

— Якія багатыя здымкі, якая напера! — заўважыў ён.

Доўга моўкі перагортваў ён мае старонкі. А калі Уладзімір пачаў збірацца дадому, Алена Максімаўна напросіла:

— Калі ласка, пакіньце ў нас гэты Альбом хоць бы на адзін дзень.

— З задавальненнем, — згадзіўся Уладзімір.

Цэлы тыдзень гасціў я ў Алены Максімаўны. Яе маленькая ўнучка Ліза кожны дзень гартала мяне і часта пыталася ў бабулі аб вялікіх машынах і невядомых людзях.

Набліжалася вясна. Я пабыў ужо ў многіх дамах. Мяне пераважалі з рук у рукі і ўсюды сустракалі з вялікай павагай і цікавасцю.

Першамайскае свята застала мяне ў доме Мікалая. У вялікім пакоі сабраліся госці. Са старога джэнэрал электрык (патэфона) даносілася знаёмая мелодыя «Расцвіталі яблыні і грушы». Добра мне было тут. Я нават забыўся, дзе я здалося, што я дома, у родным Мінску.

Пасля шумнага, на-нашаму, пачастунку, са стала прыбралі пасуду, і мяне паклалі на белы карункавы абрус. Спачатку да мяне ладыйшла Альвіна. Калі на адной з маіх старонак яна ўбачыла праспект Рэвалюцыі ў Барысаве, яна ўсклікнула:

— Паглядзіце, я знайшла кавалачак нашага Барысавы.

Яе акружылі, схіліліся пада мяню.

— А вось Гомельскі парк і фантан і тэхнікум, дзе я вучыўся, — пазнаў Сцяпан.

— А гэта Мінскі політэхнічны інстытут, які стаяў разбураны ў 1944 годзе, — заўважыў Міхаіл.

Асабліваю ўвагу гасцей прыцягнуў трактар «Беларусь», апошняя мадэль якая была сфатаграфавана на адным маім здымку. Эдуард доўга разглядаў гэту мадэль— ён працуе механікам на вялікім заводзе.

— Такіх трактараў я не бачыў ні ў Германіі, ні ў Амерыцы, — з задавальненнем сказаў ён.

— Працуе канструктарская думка! — зазначыў Уладзімір. У яго голасе чуліся і радасць, і захапленне сваёй вялікай Радзімай.

Гэты дзень быў самым шчаслівым у маім жыцці. Колькі ўдзячных і шчырых слоў я пачуў у той вечар! Але я ведаў, што гэта ўдзячнасць і слёзы радасці належаць не мне, а тым людзям, якія сваёй працай стварылі новую Беларусь.

Ул. МАРКОВСКІ.

ТАК МЫ СЛУЖЫМ СПРАВЕ МІРУ

У клубе прагрэсіўнай групы горада Лондана адбыўся вечар. На ім выступалі жанчын, якія пабывалі ў Савецкім Саюзе, і дзяліліся ўражаннямі аб паездцы. Асабліва многа і з захапленнем расказвалі аб выхаванні дзяцей і моладзі ў Савецкім Саюзе, паказвалі фотальбом са здымкамі дзяцей у піянерскіх лагерах і дзіцячым садзе. Многа добрага гаварылі аб са-

векіх людзях: аб іх дабраце, гасціннасці, чולасці. Жанчынны пабывалі ў Маскве, Ленінградзе, Мінску, гарадах Сібіры і інш. Усе запэўнялі, што яны цяпер ніколі не паверашь небыліцам аб СССР.

У канцы вечара быў прагавіты зварот Камітэта барацьбітоў за мір, і хто жадаў, мог тут жа паставіць свой подпіс пад зваротам. Я думаю, што на гэтым вечары не знайшлося такіх

людзей, якія не наждалі б паставіць свой подпіс.

Сёлета многія жанчынны збіраюцца зноў наведаць Савецкі Саюз. Вядома, мне таксама вельмі хочацца на Радзіму, але—каб назаўсёды.

З прывітаннем і найлепшымі нажаннямі ў вашай працы

А. БАГАНСКАЯ.

Англія.

ПОСЛЕДНИЕ ДНИ ГИТЛЕРА

Двадцать пятого апреля 1945 года должен был начаться последний этап Великой Отечественной войны — штурм Берлина.

В ночь перед штурмом я побывал на огневых позициях артиллеристов: хотелось посмотреть результаты пристрелки и заодно навсегда запечатлеть в памяти первый выстрел, первый снаряд, выпущенный в логово фашистского зверя.

Батарея тяжелых гаубиц расположилась на лужайке возле леса. В небе плыли черные локматые тучи. Шел небольшая дождь. Земля, казалось, дремала, изредка вздрагивая от далеких взрывов.

Артиллеристы уже развернули орудия и ожидали команды. Стволы направлены на Берлин. На груди у батарейцев поблескивают медали «За оборону Сталинграда».

Все готово к стрельбе. — По укреплениям фашистского Берлина — огонь!

Рухаются стены домов, высоко взлетают в воздух завалы, уличные баррикады — картина не поддается описанию. Помню, тогда мне думалось: «Гитлер пошел на последнее и самое тяжелое преступление против своего народа. Зачем он заставляет бессмысленно умирать тысячи и тысячи немцев, которым дал в руки оружие и под присягой заставлял идти на верную гибель? Во имя чего он губит мирных жителей — женщин, стариков? Дикое и страшное преступление!».

Признаюсь, раньше я тайне делал надежду, что у Гитлера все же должно быть что-то человеческое, должен быть разум полководца. Теперь он предстал в моем сознании в виде извешившего зверя, способного принести людям, в том числе вкормившим и вспоившим его, только зло, только горе. Ну что ж, таких зверей уничтожают.

Мы, советские воины, пришли в Берлин по воле нашего народа не ради разрушения и убийства немецких людей. Мы прошагали свой трудный путь, освобождая родную землю и братские народы от фашистских захватчиков. И сегодня мы здесь для того, чтобы вырвать гнездо агрессии и тем покончить с фашистским режимом в Германии. Не наша вина, что мы вынуждены штурмом брать ее столицу.

Жертвы на войне неизбежны. Но их было бы меньше, если бы Гитлер и его подручные поняли еще тогда, когда мы были на Одере, что фашизм потерпел крах, что дальнейшая борьба бессмысленна.

Уже в первые часы штурма Берлина фашистские главари могли отдать приказ о прекращении сопротивления. Советские войска вошли бы в город с разряженным оружием и пистолетами. Бомбы и снаряды остались бы на пунктах боепитания. Сотни тысяч жизней были бы сохранены.

В связи с этим не могу не отдать должного немецкому коменданту крепости Познань — полковнику, затем генералу Коннелю. Заядлый нацист, он почти целый месяц сражался против войск нашей 8-й гвардейской армии. Но когда почувствовал, что дело Гитлера провалилось, что немецкие солдаты и офицеры лапрасно проливают кровь, он, генерал Коннель, прислал мне записку с одной просьбой — сохранить жизнь здоровым и раненым, а сам пустил себе пулю в лоб. Если бы он продолжал сопротивляться, погибли бы все его

двенадцать тысяч солдат и офицеров.

Даже теперь, спустя двадцать лет, когда перед моим мысленным взором опять и опять встают картины боя, когда я вижу неудержимую лавину советских воинов, которые врываются в Берлин, я задаю себе все тот же вопрос: на что рассчитывали тогда руководители нацизма? Ведь начиная с утра 25 апреля 1945 года, участь Берлина была предрешена.

Не может быть, чтобы Гитлер, Геббельс, Борман и другие не имели каких-то надежд остаться самим в живых и сохранить нацизм, хотя бы как семена, которые могли прорасти на обновленной почве.

Конечно, делать ставку на победу немецко-фашистских войск в апреле 1945 года было совершенно нереально. Главари нацизма могли рассчитывать только на усиление противоречий, вплоть до вооруженных столкновений между союзниками — Советским Союзом, с одной стороны, американцами и англичанами — с другой. В этом отношении им многое подсказывала история покушения на Гитлера в 1944 году. При расследовании выяснилось, что некоторые видные американские и английские политические деятели были не прочь установить связи с немецкими заговорщиками. Свалить Гитлера и тем самым вернуть своим народам, якобы нацизм ликвидирован, а затем заключить сепаратный мир — мир без Советского Союза.

Утопающий хватается за соломинку. Козырь битый, но он еще в руках. Почему бы руководителям третьего рейха не попытаться использовать его теперь в более острой обстановке? Русские окружили Берлин, но к нему с разных сторон подступают и войска союзников. Почему бы не сделать Берлин яблоком раздора? Кроме того, вышедших на Эльбу американцев можно пригнать большевизмом. К этому времени президента Рузвельта не стало, а лицо Трумэна гитлеровцам было давно известно. В господине Черчилле, его отношении к Советскому Союзу тем более сомневаться не приходилось.

С полным основанием можно предположить, что руководители третьего рейха готовились к безоговорочной капитуляции только перед западными союзниками, рассчитывали объединиться с ними и, уговорив Черчилля и Трумэна, пойти против Советского Союза. Это не догадка, а утверждение. В своих записках бывший начальник Генерального штаба Германии Гуденан много раз говорит об этом. Нет сомнения, что сепаратный мир с англо-американцами был не только его желанием, на эту акцию возлагали надежду все или большинство работников Генерального штаба и многие государственные деятели фашистской Германии.

Сейчас нет объективных свидетелей, которые могли бы рассказать правду о последних днях и часах третьего рейха. Никого из его главарей не осталось в живых. Однако мы знаем, что в двадцатых числах апреля 1945 года такие верные слуги Гитлера, как Геринг и Гиммлер, вступали в переговоры с англо-американцами, добываясь даже ценой физического удаления Гитлера сепаратного мира или хотя бы перемирия. По своей инициативе выступали они как «спасители Германии от коммунизма» или были посланы самим Гитлером — ответить трудно. Это

ОТРЫВОК ИЗ ПОДГОТОВЛЯЕМОЙ АВТОРОМ К ПЕЧАТИ КНИГИ «КОНЕЦ ТРЕТЬЕГО РЕЙХА»

осталось тайной. Мне могут сказать, что на Нюрнбергском процессе была отчасти внесена ясность в последние дни третьего рейха. Но я не принадлежу к слишком доверчивым людям. Тем более, что Гиммлер еще до начала суда был мертв, а Геринг давал уклончивые показания и затем покончил жизнь самоубийством. Так что вполне возможно, что тайну последних дней жизни верхушки третьего рейха они унесли с собой в могилу.

И еще могут сказать: есть завещание Гитлера, в котором тот перед смертью исключил из партии Геринга и Гиммлера.

Верно. Автор этих строк первый получил такие сведения из уст начальника штаба сухопутных войск генерала Кребса, держал в собственных руках письмо за подписями Геббельса и Бормана с приложением завещания Гитлера. По словам Кребса и согласно письму Геббельса и Бормана, их фюрер покончил с собой 29 апреля; в ночь на 30-е его труп был завернут в ковер, облит бензином и подожжен. Об этом также написал шофер и адъютант Гитлера подполковник Кемка в повести «Я сжег Адольфа Гитлера».

Однако у меня есть вопрос ко всем исследователям этого модного на Западе вопроса: не слишком ли долго горел Гитлер и вместе с ним Ева Браун? Неужели более двух суток?

Берлин брали мы, советские войска, и нам довелось больше увидеть и узнать, нежели посторонним наблюдателям, которые в дни штурма находились далеко от места событий. Когда войны 8-й гвардейской армии ворвались во двор импер-

ской канцелярии утром второго мая 1945 года, они увидели еще дымящийся ковер и в нем обгоревший труп Гитлера. Вот где первоисточник ясности, и по нему можно судить о всех хитросплетениях и интригах главарей третьего рейха в последние дни.

Шофер-адъютант Кемка, который сжег Гитлера, утверждает, что Борман остался на Александер-плац под танком. Это утверждение также сомнительно. На свете есть немало людей, которые знают, что Мартин Борман успешно проделал несколько пластических операций и скрывается где-то в западном мире под чужим именем. Другого пути у него нет, он приговорен Международным военным трибуналом к смерти.

Итак, хотя после боев в Берлине прошло почти двадцать лет, еще никто не внес полной ясности (хотя это и не играет большой роли), когда фашистские войска оказались без руководства, без Гитлера — 29 апреля или 1 мая 1945 года? Я уверен, что, делая последнюю ставку на раскол между союзниками, Геббельс и Борман, вероятно, с согласия Гитлера объявили о его смерти 29 апреля, подкрепив эту версию его посмертным завещанием. К этому сговору они пришли в тот самый момент, когда советские и американские войска встретились на Эльбе, а англичане, подбирая немецкие орудия и танки, готовились к броску на Берлин.

Коварный план был прост, но точен по выбору момента. Ни Гитлер, ни Борман, ни Геббельс не могли допустить ни одного лишнего человека к разработке этого плана и проведению его в жизнь. Главари нацизма важно было выиграть время. С утра 29 апреля время, по их расчетам, играло на них. Для переговоров с англичанами и американцами требовались не одни и не два часа — нужно было

иметь хотя бы несколько дней. И руководители рейха решили сражаться за Берлин до последнего солдата.

Задержать советские войска перед Берлином и в Берлине они рассчитывали силами 9-й армии, которая действовала юго-восточнее Берлина. Но она была окружена и к 29 апреля не представляла для нас никакой угрозы.

Расчет на 12-ю армию генерал Венка, снятую с запада, также не оправдался, она была встречена нашими войсками западнее Берлина и разбита. Именно в двадцатых числах апреля 1945 года Геринг и Гиммлер обратились со своими предложениями к западным державам.

Нужно сказать, что они, хотя и с запозданием, добились некоторого успеха — 7 мая в Реймсе представителями гитлеровских вооруженных сил, с одной стороны, и американского и английского командования — с другой, был подписан предварительный протокол о капитуляции немецких войск. Но этот документ не мог иметь юридической силы — он подписывался без официального представителя Советского правительства.

Почему Гитлер передал правление государством не Геббельсу, который был с ним в окруженном Берлине, а Дёницу, который находился ближе всех к нашим западным союзникам? И адмирал Дёниц это использовал. Объявив себя непримиримым борцом с большевиками, он, как глава государства, пришел к Эйзенхауэру с белым флагом, чтобы сообщить, что немцы поднимают руки перед Западом и просят прекратить огонь.

Однако капитулировать или принять условия капитуляции по всем юридическим законам могло только правительство, которое находилось в Берлине.

ДА ПРЬЕЗДУ М. С. ХРУШЧОВА У ААР.

Каир. Центр города.

ЗДАДЗЕНА НА ЗАХАВАННЕ

5 мая ў Маскве пасол Ірана Тахмурэс Адамйат сдаў на захаванне ўраду СССР ратыфікацыйную грамаду Ірана Дагавору аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў атмасферы, касмічнай прасторы і пад вадай.

БУДУЧЫЯ ФЛАТЫЛІ

Падпісаны два важныя доўгатэрміновыя пагадненні на 1966—1970 гады аб пастаўцы ў Савецкі Саюз з Польшчы і Чэхаславакіі суд-

наў і суднавага абсталявання. У бліжэйшыя пяць год Польшча пабудуе па савецкіх заказах 175 буйных марскіх суднаў, у тым ліку танкеры-вуглерудавазы, сухагрузныя цеплаходы, рыбапрамысловыя базы, траўлеры-рыбазаводы і іншыя судны. Чэхаславакія пабудуе 180 рачных і тэхнічных суднаў.

ПА ЗАКАЗУ СССР

На суднаверфі «Ліндхольмен» у Гётэборгу (Швецыя) адбыўся спуск на ваду рэфрыжэра, тарнага судна водазмяшчэннем 8 тысяч тон, пабудаванага па заказе Савецкага Саюза.

СУПРАЦОУНІЦТВА СССР І САМАЛІ

МАГАДЗІША. Тут адбылося падпісанне плана культурнага супрацоўніцтва паміж Савецкім Саюзам і Самалійскай Рэспублікай на 1964 год. З савецкага боку дакумент падпісаў пасол СССР у Самалійскай Рэспубліцы Г. І. Фамін, з самалійскага — міністр асветы Самацэр. План прадугледжвае арганізацыю ў Самалі савецкіх фотавыставак, пазак навуковых і мастацкіх кінафільмаў, пасылку ў Самалі медыцынскіх работнікаў і выкладчыкаў, абмен у галіне радыёвяшчання.

З СЯБРОУСКІМ ВІЗІТАМ

У адпаведнасці з пагадненнем, дасягнутым паміж урадамі СССР і Даніі аб абмене візітамі ваенных караблёў, крэйсер «Камсамалец» і эскадранныя мінаносцы «Светлы» і «Справядлівы» выйшлі ў Капенгаген. Камандуе атрадам караблёў камандуючы Чырвонасцяжным Балтыйскім флотам адмірал А. Е. Арол.

БУКЕТ ЛАНДЫШАЎ

Заўтра мой муж П'ер, мабыць, падарыць мне ландышы. У яго на радзіме лічаць, што ландышы прыносяць шчасце—іх дораць сябрам Першага мая. Мы пойдзем з П'ерам на дэманстрацыю, і ніхто не будзе гэтаму перашкаджаць.

Памятаю, калі я толькі трапіла ў Францыю з фашысцкага палону (гэта было ў 1945 годзе), мы з П'ерам неслі ў калоне дэманстрантаў чырвоны сцяг. Усе нам ківалі і добрабычліва ўсміхаліся. На плакатах было напісана: «СССР, мір!».

А праз дзесяць год першамайскія дэманстрацыі забаранілі. За некалькі дзён да свята прэса паведаміла аб тым, што дэманстрантаў будучы разганяць. Мы з П'ерам на-ранейшаму ішлі ў калоне, і на нас ужо глядзелі са здзіўленнем: вось, маўляў, якія адчайныя...

Мой муж узначальваў арганізацыю камуністаў у невялікім французскім горадзе. Ён як сакратар вёў сходы і часта выступаў на іх. Я таксама наведвала сходы, таму што ўслед за мужам уступіла ў члены Французскай Камуністычнай партыі. Мне нярэдка прасілі выступіць і раскажаць аб Савецкім Саюзе. Але я тады не так ужо многа магла раскажаць.

...Я засталася без бацькоў, калі мне было толькі чатыры гады. З братамі Пецем, Васільком і Грыцком я трапіла ў Гомельскі дзіцячы дом, адтуль — у Дараганаўскі дзіцячы дом.

Гэта былі светлыя гады, сагрэтыя ласкай нашых цудоўных выхавальцаў. Мы вучыліся, захапляліся спортам, мастацтвам. Я ўдзельнічала ва ўсіх спартыўных спабор-

ніцтвах і аглядах мастацкай самадзейнасці. Аднойчы на раённай алімпіядзе за выкананне танца паміраючага лебедзя мне прысудзілі першае месца і далі першую прэмію. Вырашана было, што я паеду вучыцца ў мінскую балетную школу. Мне было тады пятнаццаць год. Была вясна. Усё павокал квітнела. І ўсё жыццё мне здавалася квітнеючым садом.

Гэта была вясна 1941 года...

Наш дом стаў на ўскраіне горада, і гітлераўцы не адразу да нас «завіталі». Аднойчы мы знайшлі цяжка параненага чырвонаармейца і схавалі яго на гарышчы. Ён паправіўся і пайшоў у лес. Праз яго мы пасябравалі з партызанамі. Наслі ім ежу, хавалі раненых і хворых. Але аднойчы на доўгім дзіцячым доме уварваліся фашысты і знайшлі ў нас трох партызан. Іх расстралялі, а нас адвялі ў лагер, куды сагналі каля пяці тысяч малых і падлеткаў. Адсюль мяне накіравалі ў Германію.

Дзён, праведзеных у фашысцкім палоне, не апісаць. Нам, падлеткам, было асабліва цяжка.

Потым я пазнаёмілася з П'ерам Баду — ваеннапалонным, цудоўным чалавекам. Мы пасябравалі. І гэта дружба дапамагла мне застацца ў жывых. Дружба перарасла ў больш моцнае пачуццё. Калі скончылася вайна, мы пажаніліся і накіраваліся да П'ера на радзіму. Сям'я яго прыняла мяне, як родную.

...Вось і ўсё, што магла я тады раскажаць аб сабе, — зусім мала. Але слухалі мяне з вялікай цікавасцю. І я пачала кожны дзень збіраць у газетах усе навіны аб радзіме, каб раскажаць аб іх.

П'ер працаваў мулярам. У яго сям'і ўсе патомныя муляры — і бацька, і браты. Але за ўсё жыццё ніхто з іх не мог пабудаваць для сябе дом. Да гэтага часу ўсе жывуць у

Гэта пісьмо ў рэдакцыю «Известий» прыслала Анастасія Мікалаеўна Пляскова — работнік грамадскай прыёмнай абласной газеты «Южная правда». Анастасія Мікалаеўна раскажала нам, што П'ер Баду — вядомы муляр горада Нікалаева, член Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Ён актыўны дружны член групы садзення партыйна-дзяржаўнаму кантролю заводу. Аксана працуе на парфюмерна-шклянна-намінаце, які змагаецца за званне калектыву камуністычнай працы. Яны жывуць у новым вялікім доме, які будаваў П'ер, у асобнай до-

раўпарадкаванай кватэры. У іх вельмі добрыя дзеці. Старэйшы, Жан, захапляецца радыёэлектронікай, спортам. Ён ужо працуе электрыкам і вучыцца ў влчэрняй школе рабочай моладзі. Думае паступіць у інстытут. Малодшага, Жака, у школе-інтэрнаце завуць «наралем хіміі». Абодва браты захапляюцца аматарскім кіно. Жан з таварышамі здымае фільмы, а Жан апрацоўвае кіналенту ў лабараторыі.

У сям'і Баду вельмі многа сяброў і ў нашай краіне, і ў Францыі. Гэта шчаслівая сям'я.

пакоях, якія належаць іншым гаспадарам. Нам з П'ерам таксама давлялося жыць у гаспадыні. Гэта каштавала вельмі дорага.

П'ер зарабляў у самы лепшы час не больш 30 тысяч франкаў у месяц (у новых цэнах — трыста). Гэта раўназначна прыкладна нашым 60 рублям. Зімой ён прыносіў палову гэтай сумы. Самі разумеюць, які пакой мы маглі наймаць. Гэта была цёмная каморка без усялякіх выгод. Дом быў настолькі трухлявы, што электрычную праводку да яго падвесці было небяспечна, і мы жылі без святла.

Падрок мой старэйшы хлопчык, і мы ўсё часцей пачалі задумвацца над яго будучым. Бясплатна дзіцей там вучаць толькі да 14 год. А далей навучанне каштуе вельмі дорага, і рабочаму чалавеку яно не па кішэні. У П'ера тры браты, і нікому з іх сям'я муляраў Баду не змагла даць патрэбнай адукацыі. Вось калі я асабліва адчула, што мы — сіроты, здавалася б, ужо самыя няшчасныя дзеці ў свеце, — атрымлівалі ад Савецкай улады ў самым звычайным дзіцячым доме.

Даўно я марыла вярнуцца на радзіму. Марыў аб Савецкім Саюзе і П'ер. Клопаты былі доўгімі, але ўвянчаліся поспехам.

Восем год жыў я на сваёй зямлі. Як многа я магла б зараз раскажаць аб ёй мам французскім сябрам.

Сваім родным і бліжым аб усім паведамляем у пісьмах. Вось адвядзём 1 Мая і абавязкова раскажам ім, як праяві гэта свята. І так аб кожнай падзеі. Нашы пісьмы сябры чакаюць з нецярплівацю і гавораць, што пісьмы з Расіі ўсё роўна, што букет ландышаў.

Днямі мы з П'ерам адправілі ў Францыю ўсім сябрам вішаванні з Першым мая. А Марыса Тарэза, якога мы вельмі любім і называем яго, як і французскія рабочыя, «наш Марыс», павішавалі яшчэ і з днём нараджэння — 28 красавіка яму споўнілася 64 гады.

Як сямейную рэліквію мы захоўваем наштоўку, якую неяк атрымалі ад яго. Ён пажадаў нам здароўя і добрых поспехаў у працы і будучым камунізма. Мы вельмі верым у яго і ў нашых французскіх братоў. Сардэчнае ім прывітанне і вішаванні са святам!

Маё дзявочае прозвішча — Літвіненка. Паведамляю гэта з надзеяй, што, можа, знойдзецца мае браты, з якімі разлучыў нас лёс.

Аксана БАДУ.

г. Нікалаеў.

ПАЎЛЮК ТРУС

У гэтыя светлыя майскія дні, калі вясна аздабляе зямлю першымі кветкамі, Паўлюк Трус, адзін з любімых нашых паэтаў, адзначаў бы сваё шасцідзесяцігоддзе. Але не суджана было паэту дажыць да старасці, цяжкая хвароба звяла яго ў магілу ў 25 год, і такім маладым жыве ён у памяці народнай.

На Беларусі, бадай, не сустранеш чалаека, які не ведаў бы хоць некалькіх радкоў з вершаў ці пэм Паўлюка Труса. Творы паэта ўвайшлі ў школьныя хрэстаматыі, у песеннікі, у гісторыю нашай літаратуры, нашай культуры. Паэт не думаў і не марыў аб славе, яго задачай было

Здзейсніць мэту,
І золата дум
Падарыць на карысць
Беларусі.

Падараная ім паэзія такая ж лірычная і напеўная, як народная песня, якую ён так любіў, і народ свята беражэ золата паэтавых дум. І само жыццё паэта было, як песня, — прыгожае і яркае. Крылы гэтай песні дала рэвалюцыя.

Нарадзіўся Паўлюк Трус у сям'і бедняка ў вёсцы Нізак на Уздзеншчыне — там, адкуль пачалася дарога многіх нашых паэтаў. Пачатак дарогі Паўлюка быў нялёкі: у ваенны 1915 год ён скончыў пачатковую школу, а вучыцца далей не выпадала — у бацькі не было грошай.

Так, можа, і застаўся б Паўлюк малапісьменным хлапчуком, якіх пры царскай уладзе многа было ў беларускіх вёсках (а яшчэ больш было непісьменных), але часы змяніліся. Прышла рэвалюцыя, і Ленін паставіў перад моладдзю задачу — «вучыцца, вучыцца і вучыцца».

Паўлюк зноў пайшоў у школу. Разам з будучымі пісьменнікамі Пятром Глебкам і Алесем Якімовічам ён скончыў сямігодку, а ў 1923 годзе паступіў у Беларускі педтэхнікум у Мінску, дзе выкладаў Якуб Колас і кіпела літаратурнае жыццё.

Першыя свае вершы Паўлюк Трус асмеліўся змясціць у насэннай газеце тэхнікума, а потым, падахвочаны сябрамі-літаратарамі, пачаў выступаць і ў рэспубліканскіх выданнях — у газетах і часопісах.

У 1925 годзе выходзіць першы зборнік «Вершы», праз два гады — другі, «Ветры буйныя». Паэт пісаў пра тое, чым жыла вёска ў тыя імклівыя, бурныя гады, калі Савецкая ўлада пачала ламаць дзедаўскі лад на вёсцы і перасаджваць сельніна з сахі на трактар. У вершах Паўлюка Труса мы і сёння адчуваем гэтую першую ра-

дасць ад таго, што праца сельніна стала лягчэйшай і цікавейшай, свабоднай і творчай.

Малады паэт гарача любіў родную яму беларускую вёску, з замілаваннем пісаў пра шырокія палі і задумненыя дубровы, пра схіленыя над ракоў вербы. Ён пільна прыглядаўся да змен у жыцці і вітаў усё новае, што прыходзіла на вёску і ў горад з новымі ладам.

Многія вершы Паўлюка Труса прысвечаны разняволенай жанчыне, перад якой

... адчынены ўсюды дарогі
Да шырокае працы, навукі.

Песняры бачыў у сваіх марах Беларусь абноўленую, Беларусь перадавую, індустрыяльную:

Край лясоў,
мінулых дзён паўстання, —
Край нізін —
прасторы дальных шыр...
Край палёў...
О, край, —
Калі ж ты станеш
краем фабрык дымных
і машын!...

гэтыя радкі ў нас ведае кожны.

Усё сваё камсамольскае жыццё аддаў паэт краіне і народу. Ён поўнацю прысвяціў сябе грамадскай працы, не думаючы аб сабе, аб сваіх выгодах. Ён жыў для людзей — скромны і мужны юнак, палімяны камсамалец, цудоўны паэт.

А. МАЖЭЙКА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку,
Рэдакцыйная газета
«Голас Радзімы».

Спорт Спорт Спорт

У Кіеўскім Палацы спорту закончыўся матч зборных гімнастычных каманд СССР і Італіі. Матч прынёс поспех камандзе савецкіх спартсменаў. У асабістым заліку перамог абсалютны чэмпіён свету кіруючынн Юрий Цітоў, на другім месцы — наш гасць Франка Менічэлі, на трэцім — масквіч Валерыі Кердэмелідзі.

□
У Львове адбылася матчавае сустрэча на лёгкай атлетыцы школьнікаў Беларусі, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Ленінграда і Львова. У выніку трох дзён упартай барацьбы каманда Беларусі выйшла на першае месца, ленінградскія лёгкаатлеты былі другія, латышскія спартсмены апынуліся на трэцім месцы. Гэты матч з'явіўся пробай сіл перад Усе-

саюзнай занальнай спартакіядай школьнікаў.

□
Поспех зноў спадарожнічаў савецкім бегунам, якія выступілі ў фінале кросу «Правды» на Маскоўскім іпадроме. У міжнародным кросе нашы спартсмены захавалі ўсе тры прызы — за індывідуальны перамогі ў мужчын і жанчын і за камандны поспех. На другім месцы — спартсмены ГДР.

Іграй, гармонік...

Фота А. Папковіча.